

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

ч. 80   квітень – червень   1989

Вогонь Орлиної Ради

1

ДОРОГІ БРАТЧИКИ Й СЕСТРИЧКИ !

У цьому році збігаються в нашій праці три важливі теми. Перш усього, в 1989 році минає 175 років від дня народження найбільшого українського поета, Тараса Шевченка. Світовий Конгрес Вільних Українців проголосив цей рік - роком української мови. І вкінці - цього року припадає 65-ліття заснування УПН.

Беручи це все до уваги, Головна Пластова Булава вибрала як гасло пластової праці на рік 1989 цитату з поеми Тараса Шевченка "І Мертвим і Живим...":

І чужому навчайтесь,
Й свого не цурайтесь!

Перед нами велике завдання: передати новацтву розуміння важливості української мови. Нам самим треба бути свідомими, що без знання мови неможливо пізнати українську культуру, неможливо зрозуміти українську духовність.

Новацтву можна пояснити, що українську мову можна порівняти до тварини, якій загрожує цілковите вимертя, так як сталося з динозаврами, мамутами й цілим рядом інших тварин які колись існували на землі, а сьогодні вже їх немає й ніколи вони не вернуться. Та й сьогодні багато людей, а серед них і новацтво беруть участь в акціях для охорони деяких родів тварин перед вимертям, як на пр. кити, каліфорнійські кондори, й інші.

Українській мові загрожує цілковита загибіль, як і китам, якщо не будемо дуже старанно берегти й плекати її. В Україні українська мова зникає через плянову русифікацію ведену державним режимом.

А поза Україною вона в'яне через наше недбальство. А чейже наша мова - це наш найцінніший скарб, любіший від китів, кондорів і прочих сотворінь. Чи ж не повинні ми всі як найпильніше працювати, щоб зберегти її від загибілі й передати її красу наступним поколінням?

Пора нам глибоко застановитися над тим!

Щиро вітаю Вас:

СКОБ!

Сергій Орел Орел

Орлиний Круг

1 грудня 1988

Лист ч. 154

Дорогі Сірі Орли й Сірі Орлиці!

Велика Рада Орлиного Круга відбулася в Торонті в днях 18-20 листопада 1988 р. в зв'язку з X Зборами КУПО. Нам присутнім було шкода що Вас так мало могло прибути. Підчас Ради вибрано новий провід в складі:

провідниця - С.О. Людмила Дармограй
 заступник - С.О. Надя Кулинич
 писар - С.О. Христя Санторе

Додатково провід бажає покликатися на досвід і добру волю поодиноких членів до помочі.

Велика Рада Орлиного Круга схвалила, що Крайові Референти УПН є провідниками О.К. в своїх краях. Всі виховники з днем здобуття ступеня гніздового стають дійсними членами О.К., а всі ті що здобули ступінь новацького впорядника стають членами-кандидатами О.К.

Молоді виховники потребують нашої помочі. Потрібно відзначити 65-ліття УПН, підготувати матеріали для переведення історичних гор для новачок, дошколити батьків-виховників, перевести вишкіл на ступінь гніздового і розглянути способи приєднання нових членів які підходять вимогам Пласту.

Застановімся над потребами УПН і візьмімся до праці. Прошу виконати залучений запитник і відіслати до кінця січня 1989 р.

Оживім спільно працю Орлиного Круга. Подбаймо щоб ніхто не лишився "на самітній скелі".

Ludmila Darmohraj
 5 Lower Cross Rd.
 Saddle River, N.J. 07458
 201-327-0057

ГОТУЙСЯ

Сіра Орлиця Людмила
 провідниця О.К.

ЗІ ЗВІТУ ГПБУЛАВНИХ 1984-1988Чисельний стан:

	<u>УПН-ів</u>	<u>УПН-ок</u>
Австралія	63	60
Аргентина	22	15
Велика Британія	4	4
Канада	162	134
Німеччина	10	20
ЗСА	211	248
Разом	<u>472</u>	<u>481</u>

Чисельний стан УПН через брак звітів не є точний, а є приблизно правдивий і показує що число новацтва постійно зменшується.

Завваги, внески і побажання:

На підставі звітів з ЗСА та інших країн, а й без звітів це явище всім відоме, - найбільшими проблемами в УПН є брак добрих виховників, занепад української мови і брак співпраці батьків. Крім того треба усучаснення новацьких проб і вмілостей та інші справи, що є легші до розв'язки.

Ці проблеми не є нові й деякі є дуже тяжкі, трудні, щоб полагодити, вони ж залежні не тільки від пластових виховників, але й від батьків та від стану уваги до справ виховання від загалу громадянства.

Насамперед застановімось над ідейними основами Пласту та погляньмо чи ми виховали багато пластунів і пластунок, які тепер вже дорослі й хочуть на основах пластових виховувати своїх дітей. Цей, можливо, тепер приспаний потенціал, треба розбудити. Найкращий час для такого пробудження є тоді, коли ті колишні пластунни мають своїх дітей новацького віку. Треба робити всі заходи, щоб тих осіб з їхніми дітьми до Пласту приєднати.

Притягнення молодих батьків до праці в Пласті допоможе також покращати стан української мови, бо ті батьки будуть мати до цієї важливої справи більше зрозуміння.

пл.сен. Іван Франів
Головний Булавний УПН-ів

пл.сен Христя Базилович
Головна Булавна УПН-ок

РЕЗОЛЮЦІЇ Й РЕКОМЕНДАЦІЇ ВИХОВНОЇ КОМІСІЇ УПН 10-ті ЗБОРИ КУПО

4

1. З уваги на важливість УПН, який є середовищем для початкового формування основних рис пластового характеру, треба щоб новацькі виховники мали визнання і підтримку пластових проводів відповідно до виконуваних ними завдань.
2. 10-ті Збори КУПО висловлюють подяку з признанням для редакції 'Готуйсь' і журналу новацьких виховників 'Вогонь Орлиної Ради'.
3. Доручаємо Головній Пластовій Булаві започаткувати поновний розгляд справи назовництва в УПН.
4. Велика Рада Орлиного Круга схвалила, що крайові референти УПН є провідниками Орлиного Круга в своїх краях і всі виховники з днем здобуття ступеня гніздового стають дійсними членами Орлиного Круга, а всі ті, що здобули ступінь новацького впорядника, стають членами кандидатами Орлиного Круга. 10-ті Збори КУПО потверджують це рішення.
5. Пропонується включити росвих батьків у виховну систему УПН. Поручаємо головним булавним УПН розпрацювати проєкт правильника для батьків-опікунів та підшукати для них більше відповідну назву.
6. Закликаємо всі Крайові Пластові Старшини відзначити 65-ліття УПН.
7. Поручаємо головним булавним УПН покликати комісію, яка розгляне різні форми програм на семінарі для батьків, які хочуть стати виховниками та для батьків-опікунів.
8. Поручаємо головним булавним УПН посилити переведення історичних гор у новацьких таборах для новаків і новачок і розглянути можливості дошколів для виховників які переводять ці ігри. Поручаємо новому проводові відповідно змінити правильник УПН щоб уможливити:
  - новачкам брати участь в історичних грах та носити приписані відзнаки,
  - меншим краям і станицям переводити історичні гри не конечно до приписаної проби.
9. Рекомендуємо розпочати працю над підручником для новацьких виховників.
10. Закликаємо всі станиці, щоб передплачували 'Вогонь Орлиної Ради' для всіх новацьких виховників.
11. Поручаємо головним булавним УПН видати 'Історію УПН', яку написав Старий Орел і в майбутньому долучити її до загальної історії Пласту.
12. Закликаємо Головну Пластову Булаву і Крайові Пластові Старшини, щоб застановилися над приєднанням до новацтва нових членів, які підходять вимогам Пласту.

МУДРІСТЬ СІРИХ ОРЛІВ

РОЛЯ ПІСНІ В ЖИТТІ НАШОГО НАРОДУ.

Хоч не всі люди співають, але, здається тяжко знайти людину, щоб не любила пісні й музики. Бо якщо її не дробити, коли вона додає охоти до життя, впливає втіху у зневірену душу людини. Пісня - чародійка має величезну силу, що порушує найглибші струни душі. Вона переносить намі думки під рідну стріху, до найближчих членів родини, може вже й забутих, може вже не існуючих. У пісні воскресає все наново і стає немаче живе перед очима.

Пісня для України - все : і поезія і історія. Співане слово має не тільки глибоке виховне значення, але і пропагандяне. Наша пісня мала завжди могутній вплив на душу не тільки українця, але і чужинця. Українська пісня була завжди могутнім засобом пропаганди української справи серед чужинців. Про вплив і значіння пісні добре вже знав Богдан Хмельницький, висилаючи скрізь по Україні кобзарів, щоб співаним словом підготовляли народ до повстання. Розуміючи добре пропагандяне значення пісні, уряд УНР вислав у світ Українську Республіканську Капелю під проводом гнівального диригента Олександра Кошиця. Про виступ Капелі сказав один знавець музики в Паризі 1928 року "захоплення було мале".

Українська народна пісня це щось таке прекрасне, з таким багатством мовним і мелодійним, що викликає в усіх чужинців подив. Здавна вже наша пісня вславилася. Неодноразом народів може нам позавидувати такого величчя твору народнього духа, яким є наша народня пісня. Ніяка ворожа сила не змете з лиця землі українського народу, поки живе наша пісня. Коли ж мова є виразом внутрішнього духового життя, а гарна мова є рисом духової сили людини, то як високо повинні ми цінувати нашу народню пісню. Це ж витвір тисячолітньої культури народу, це ж здобуток довголітнього й розвитку, це багата скарбниця, якою наш народ може перед цілим світом величатися. Ось як визначив значіння української пісні для народу Микола Гоголь: "Пісня це народня історія, яка розкриває все життя народу. Для України народня пісня це все : поезія, історія і батьківська мудрість". Шевченко потверджує це, пишучи : "Наша дума, наша пісня не вмре, не загине." У своїх піснях розповів наш народ про своє теперішнє і минуле життя, про все, що йому доляє, у піснях розкрив він свою душу.

У всіх народів є багато гарних пісень, але всі знавці кажуть, що нема в жодного народу таких гарних пісень як в українців. Здається, нема багато народів у світі, пісні яких були б більше повязані з їхньою історією та мали б більше домінуюче значення у щоденному житті, як в українців. У наших піснях відзеркаляються події історичні, релігійні, суспільні й політичні. Свобідна від тривіального змісту, з мольовою переважно арією, українська пісня побуджує нерас чужинця до задуми, а свого до плачу. Українська мелодія має в собі щось таке, чого не мають інші, чужі мелодії. Українська природа і вдача зродили багато прегарних пісень, дум, колядок, недрізок тощо. Мабуть, ні в одного народу не відіграла народня пісня такої великої ролі, як у нас. Відомо, що весь світ співає, всі народи світу мають свої народні пісні. Алеж бо українець родиться серед пісень, працює під звуки пісні, карається з пісень на устах, вирає, а йому співають.

Пісня, це невідступна товаришка українця, є найкращою поезією. Все

життя українця проходить у супроводі пісні, всі обряди і звичайне буденне життя нашого народу йшло завжди в парі з піснею. Не диво, що Франко, другий після Шевченка геній України, з захопленням сказав про свій народ і його пісню: "В слові твому іскриться сила, дотеп і потуга і все, чим може агору дух підвестися. З пісні твоєї лється туга, і сміх дзвінкий і жаль кохання, надія і втіхи світлянна смуга. Вірю в силу духа і в день Воскресення Твого повстання"...

Українці, свідки такої жорстокої своєї історії з нападами татар, з козацькими походами й війнами, без далековиду в будучність, то й не диво, що їх пісня з минулого України сумного настрою. Історики письменства, що не вслухаються в нашу пісню, не зрозуміють історії нації ні народного духа й побуту, ні страждань його непорочної душі. Словом і мелодією висловлювала наша нація протягом цілої своєї історії в піснях свою тугу і пориви, свій біль і надію, свою радість і свою віру, починаючи від поганських часів. Чорнобриву подругу, що віддана лхбові тримається стремем його коня, мати, що ручаєм сльозам лле, все замінює козак за сонз свого козацького братства, що бореться за честь країни і віру. Затирили намі пісні давноминулі роки, коли наші предки господарювали на широких багатих землях, щоб обороняти рідну землю перед азіятами, безупинні війни козаків за віру і отчизну. А сядьте собі на Великдень під липами сільського галицького двинтаря та подивіться, як дівчата гагілки виводять, як живим, різнобарвним хоромом вються довкола дерев'яної церкви, як співають Боротаря, Хука або Зельмана, подивіться і забудьте що це 20-те століття, а здаватиметься вам, що перед вами живим походом пересуватиметься давноминулі літа, коли наша молодь у святих галях зустрічала весну, коли дівчата з зеленими вінками виходили вітати князя, коли життя було для них піснем, а пісня життям.

Багато давнини заворожено в наших родинних і побутових піснях, у сумних дівочих і жіночых думах.

Іван Боднарук

/Дітройтські Новини/

Пл. сен. Оксана Тарнавська.

П І С Н Я

/ВИХОВНЕ ЗНАЧЕННЯ ПІСНІ В НОВАЦТВІ/.

Новачка Марійка повернулася з літнього табору додому. Мама не пізнає свою доню: завжди тиха, встидлива, стала тепер весела й рухлива, бігає собі по хаті, або сидить над якимсь заняттям і безперервно підспівує собі різні пісеньки.

"Що ж, доню, добре було в таборі? А що тобі там найбільше подобалося?" "Ах, мамо!" - вигукує щаслива Марійка. "Наша сестричка була така добра і ми співали так багато гарних пісень!"

Ось, що найбільше залишилося в дитячій пам'яті: лагідність, дбайлива опіка сестрички та гарні пісні, вивчені підчас перебування у таборі. Знаємо, що у перших днях табору деякі діти дуже встидливі, боязкі, багато хто з них проливає рясні сльози за мамою і хоче "додому".

Пісня допомагає їм знайти "грунт під ногами", розвеселює, заохочує несміливих до участі в зайняттях. Несміливій і боязкій дитині важко долучитися до гри, бо їй здається, що всі на неї дивляться, всі з неї сміються. Коли ж вона в гурті розспіваних дітей і бачить, що ніхто не звертає на неї уваги, лише всі захоплені піснями, тоді й вона, поволі, непомітно, починає й собі "підтягати" піснями за гуртом і так набирає сміливості й певності.

Спів у гурті вщеплює дитині почуття єдності, почуття приналежності до однієї великої родини й вона, мимоволі, забуває про самотність і відірваність від дому. Візьмим сходи́ни новацького рою, чи збірку гнізда. Діти, як ми кажемо, "розбрикані", неспокійні, виладовають свою енергію криком та говоренням. Що приходить у допомогу? ПІСНЯ. Даймо дітям жваву, голосну, добре відому й улюблену пісню. Хай у пісні виладоють свою енергію яку намагалися виладоувати криком, тоді, поступово, перейдім до спокійніших пісень. Тоді діти заспокояться й зможемо свобідно й спокійно провадити їхні заняття.

Піснями даємо змогу дітям вивчати й закріплювати нові слова. Звертаючи увагу на правильну й точну вимову слів пісні, ми допомагаємо дітям опановувати українську мову.

Пісня допомагає нам у національному вихованні дітвори, - співаючи про "Зелені Карпати", чи "Дніпро широкий" у дитячій уяві виринає той далекий, ніколи не бачений Рідний Край. Збуджується любов до нього, до всього, що своє, українське а, тим самим, вкорінюється почуття гордості з приналежності до української нації.

За допомогою веснянок-гайвок, коляд і інших обрядових пісень, діти запізнаються з нашими обрядами, традиціями. Історичні, козацькі, стрілецькі чи повстанські пісні допомагають нам у вивченні історичних фактів. Піснями збуджуємо в дітях зацікавлення та замишування мистецтвом. Беручи участь в інсценізації із співом, дитина підготовлюється і звикає до виступів на сцені.

Бувають випадки, що сестричка, чи братчик, не дуже "співучі". Бувають і такі, що їм, як то ми жартуючи кажемо, "слон на вухо наступив". Не допустім, щоби діти терпіли через це. Не встидаймося попросити когось із "співучих" братчиків чи сестричок, чи навіть, якщо треба, когось із непластунів, щоби від часу до часу приходив на сходи́ни допомагати вивчати нові пісні.

І - найважливіше: даймо дітям їхні, дитячі пісні. А то буває, що новак починає в новацтві від "Як я їхав коло млина, ой, йой, йой", та "йойкає" це через ціле юнацтво і не закінчує "йойкати" навіть у старших пластунах, чи сеніорах.

Співаємо завжди ті самі пісні, нераз аж до знудження. Чому? Певно, що бувають пісні, які діти люблять і завжди охоче їх спі-

вають, але в багатьох випадках співають не тому, що люблять, а лише тому, що інших не знають. Яке розчарування мусить бути в дитини, коли почавши їздити до таборів, від сьомого року життя, вона на кожного року, аж до 12-ти літ, вивчає ті самі пісні?!

Знані й давніше вивчені пісні треба обов'язково повторювати, але не спочиваймо на цьому, а завжди додаваймо нові пісні. Сестричко! Братчику! Потрапить тобі до рук нова пісня, - не відкидай її, мовляв, "я цього не знаю". Піди з нею до когось, хто грає на якомунебудь інструменті, нехай переграє тобі цю пісню і допоможе вивчити. А як гарна й сподобається тобі, тоді йди і вчи новацтво.

Дуже допоміжним для вас було б, якщо б на сходинах, чи відправах виховників, які напевно відбуваються у ваших кошах, ви могли б усі разом, вивчати нові пісні. Напевно, між вами знайдеться один, хто зможе навчити інших. А коли у твоєму коші таких сходин нема, то чому б тоді не піти до кошової, кошового чи гніздового й запропонувати започаткувати такі сходини, на яких ви могли б вимінюватися матеріялами, опрацьовувати точки до новацьких сходин, а передусім - разом співати й вивчати новацькі пісні!

С. О.: Надя Кулинич і Ніна Вересюк

П Л Я Н   К О М Е Н Д А Н Т К И   Т А Б О Р У   Н О В А Ч О К

Кожного дня добре є подавати клич, який буде з'ясовувати ціль дня і під яким буде проходити таборова програма.
Кожний день мусить мати свою ціль і завдання для дітей щось нового, гарного, поучаючого.

Примір:

Клич "Новачка служить Богові й Україні".

3-ий день таборування:

рано:

1. прихильниці	- прогулянка /мандруємо по Україні/
2. пл. новачки	- історичні заняття - княгиня Ольга / звертаючи увагу на її хрещення і службу Україні/
3. ховтодзюби	- історичні заняття /Сагайдачний - підчеркнути побожність козаків і сильну віру в Бога/
4. юні орлята	- історичні заняття - УСС/підчеркнути, що на пра-

5. орлята - порі січових стрільців був св.Дрій/
- дописи до хроніки: як новачка може доказати свою любов до Бога і України, спортові гри.

Пополудні:

- всі - вмілості
По підвечірку - новацькі сходини
1. - як добра новачка вискаже свою любов до Бога і України.
  2. - до 4-ої точки 1-ої проби /нов.закон/
  3. - до 3-ої " 2-ої "
  4. - до 2-ої " 3-ої "
  5. - історична розповідь

По вечері: всі - спів /рання і вечірня молитва/

Ціль повидшого дня: звернути увагу дітей на найвищі чесноти - любови Бога і свого народу.

4-ий день таборування.

Клич: "Новачко, до Пласту, Готуйсь ! "

Рано: цілий табір :

Гутірка про повстання Пласту та УНР

пісня "Ізак мамі попрохав"

гри /роями/

дописи до хроніки /окрім орлят і прих./

орлята - опрацювання таборової емблеми під маштом

прих. - допомагають орлятам

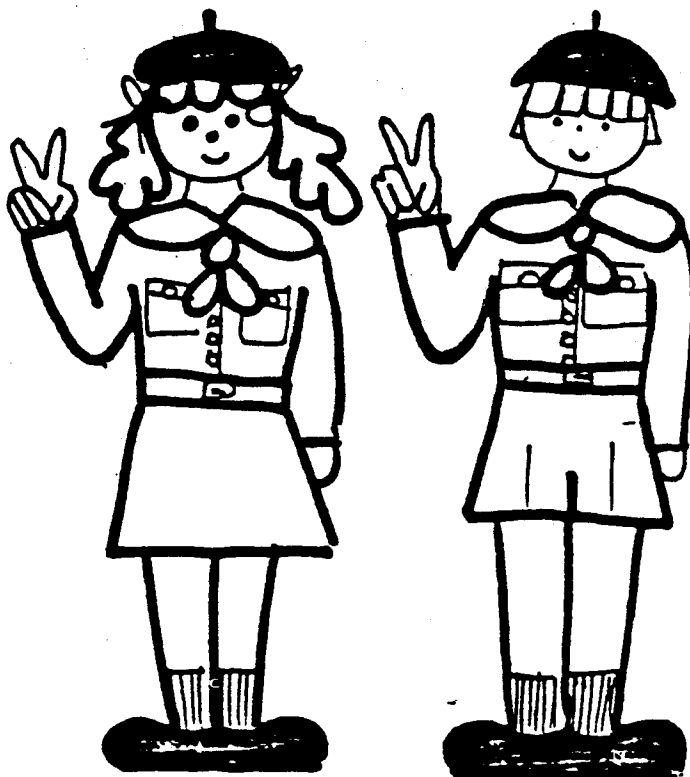
Пополудні: всі - вмілості

По підвечірку:

1. - малювання картин з новацького життя
2. - історичні заняття
3. - " " "
4. - " " "
5. - гутірка "Участь пластунів у визвольних змаганнях"

По вечері: нов. вшоряд, знаки руками, знаки свистком.

Ціль дня : ввести новачок у традиції Пласту та новацтва. Дати їм змогу відчутти зв'язок того що вони роблять сьогодні із тим, що колись робили їхні пластові предки.

ЩО РОЗКАЖЕМО

НОВАЦТВУ?

Володимир Барагура

ОСТРОЗЬКІ ПЕРВОПЕЧАТНИКИ

Був гарний серпневий день 1581 року. Не зважаючи на спеку, вже від ранку перед офіциною, що була власністю князя Константина Острозького, зібралася велика юрба мешканців міста Острога. Всі ждали великої події. У печатні докінчувалася праця над друком славної Острозької Біблії. А прийняти книгу з рук майстра друкарського діла Івана Федорича мав сам князь Константин. Ім'я його було широко відоме не лише в Острозі й околиці, але по всій українській землі та й у всьому тодішньому культурному світі.

Пишалися острозькі міщани своїм князем, що заснував у їх місті славу Академію й згуртував коло неї значне число вчених. З її мурів ширилося по Україні світло науки. Князь Константин щедрою рукою підтримував різні добрі почини, бо вірив і знав, що культура й наука дадуть українському народові силу встоятися в тяжкій боротьбі за існування.

Юрба хвилювалася з нетерплячки. Одні прибули, щоб бути свідками великої події, інші зі звичайної цікавості. Були й такі, що кривим оком на всю цю справу дивилися.

— Нечувана річ, щоб святі книги якимись чорнокнижницькими штуками складалися, — вигукував до зібраної громади найбільший противник друкарства, Данило Голобокий. — Я б тих чаклунів на кострі живим огнем спалив, а їх диявольське ремесло на всі вітри розкинув. Не дурно Федорича з Московщини тамошне духовенство вигнало, юрбу проти нього підбунтувавши.

— Ні, не диявольська це вигадка, — заговорив з гурту статечний міщанин. — В церкві отець проповідник казав, що велику заслугу матиме князь, видавши Біблію. Вона славу Божу між народом поширить, віру скріпить, знання піднесе. Кажуть, що великі гроші коштує це видання, бо за текстом до Біблії князь послав до Сербії, Болгарії, італійських монастирів та до царгородського патріярха Єремії.

— Годі вже нам писальцями книги списувати, — озвався молодий слудей Острозької Академії. — Та ж друкарство вже 130 років тому винайшов німець Іван Гутенберг і скрізь по світі книги складають. Не бути нам у відсталості від інших народів.

Поки юрба гомоніла, в друкарні Івана Федоровича йшла гарячкова праця. Хоч майстер і його помічники олягнені були в святкові одяги свого цеху, — шиті до стану каптани з буфастими рукавами, обтісли панталони й бірети, — то засукали рукави й пильно працювали. Одні вибирали з кашт¹⁾ букви, щоб доскладати останні сторінки книги, інші зв'язували складені рядки туго шнурком, щоб набраві з трудом літери не розсипалися, ще інші мастили їх чорною густою фарбою. Але коло преси, що витискала чорні рядки на папір, стояв сам мистець Іван Федорович і крутив корбу, щоб букви виразно відбивалися, щоб рядки не замазувалися. А допомагав йому купецький син Гринь; що то з великого ледаща роботятишим челядником під рукою майстра зробився. На нього в усьому майстер покладався, любив і довір'яв йому вповні, хоч знав, що раніше великим вітрогоном був і за ніяку роботу взятися не хотів.

— Ти, Гриню, відгиснеш заголовний листок, як князь увійде, а я його вітатиму, — сказав Федорович до хлопця. Гринь облився рум'янцем радості, що така велика честь його зустріла.

Почувши розмови на вулиці, радий був Федорович, що народ так цікавиться його ділом. А що великий день був сьогодні для нього й радувалося його серце, то відкрив його широко перед своїми челядниками.

— Через те чорнокнижництво, — як то невідомі люди називають мистецтво наших рук, — я мусів тікати з Московщини, де перші книги свої друкував. Бо духівництво, книжники й грамотії московські, зависні, що хліб їм відбираю, який мали з переписування книг, підбунтували проти мене забобонну, темну юрбу. Ледве з життям і знаряддям своїм, що дорожче мені над життя, втік я, бо юрба хотіла мене на кострі спалити. І пішов я в світ, вирікшись достатків і вигідного життя. Довго скитався я, аж поки опинився на Україні. Тут і народ свідомий, і князі великодушні, і духівництво світле, — вагу друкованого слова для поширення віри й культури розуміють.

Забрав я зразу на Білорусь у Заблудів, до великого князя Григора Ходкевича і там за Божою і його допомогою видав з Петром Мстиславцем у 1569 році „Книги, зовому

Евангеліє Учительное". Але на старості літ втратив Ходкевич цікавість до книг і радив мені землю орати та зерно сіяти. Та нелегко було мені ралом і сіянням зєрна скорочувати час свого життя. Бо я маю розсівати мистецтво ручного діла, а замість збіжжового насіння — сіяти духом. Тому поїхав я до богоспасаємого города Львова. Там знійшов я кількох добродів — духовних і світських людей, які дали мені допомогу. За ці скромні кошти заснував я друкарню й видав „Апостола". Та попав у довги й мусів заставити своєю офіційну жидові за 411 золотих. А крім того, заставив я й діло своїх рук — 140 готових книг...

Важко зідхнув Федорович. Пильно слухали його челядники, а Гринь, так і застиг на середній роботі з приготованою до відбитки сторінкою.

— Поспішай, Гриню, — гукнув на нього ніби сердито Федорович. Але насправді радий був, що своїм оповіданням так захопив хлопця. — Поспішай, а то розказувати перестану!

— Розкажіть, розкажіть, майстре, далі, — просили челядники, а засоромлений Гринь кинувся до своєї роботи.

— Зі Львова, — продовжував Федорович, добираючи з кашти найкращий заголовний шриффт на передову сторінку, — прибув я в березні 1575 р. до Острога і тут знайшов придулок і оліку в мецената князя Константина. Велика це людина, розуміє силу й вагу шкільництва та друкованого слова. Його коштами саме побачить сьогодні світло денне...

— Князь іде, князь іде! — загомоніло на дворі. Федорович перервав оповідання. Доскладав мерщій останні букви, поправив одягу, ушкитував у дволову помічників. Тільки Гринь остався на місці, обперши руки на шрубку витискальної машини, щоб на даний майстром знак відбити заголовний лист.

Розхилилися широко двері офіщини й у залу увійшов князь Константин. Були з ним духовні й світські достойники, а поміж ними учені й письменники „острозького гуртка" — Герасим Смотрицький, Христофор Бронський, Дам'ян Наливайко, Клерик Острозький та інші.

Низько поклонився князеві й його лочотові Федорович, а з ним у поклоні похилилися й усі його помічники. Заскрипіла шруба. Гринь тутими й вправними руками перекутив її зручно, видобув з-під преси відбитий чисто лист і непомітно подав його майстрові.

— Вітай, мій добродію й ктиторе української культури! — промовив Федорович. — Прійми від нас, первопечатників

1) Кашта — скринька з черенками.

і служителів друкарської штуки цей овоч трирічної праці рук наших.

І подав князеві книгу.

Князь привітно всміхнувся:

— Велике діло довершив ти, майстре, з людьми своїми. Хай ця книга служить спасінню душ людських, поправі моральності й обичаїв, навчанню мудрости нашого народу, хай стане йому зброєю в обороні від ворогів, що напосілися зшити його.

І схилив голову князь Константин над заголовним листом книги, на якому з одного боку був напис: „Біблія, сиріч книги ветхого і нового завіта“²⁾, з другого був зображений герб князів Острозьких із віршами в честь князя Константина, а

далі передмова князя й Герасима Смотрицького про вагу й користь св. Письма.

А листи з незасохлою ще друкарською фарбою пахли, як пахне свіжий хліб, витягнений із гарячої печі. Цей запах розуміють тільки любителі друкованого слова, а таким був князь Константин.

"Меч і Книга"

Перші писанки

(ВЕЛИКОДНЯ ЛЕГЕНДА)

Того часу у П'ятницю, коли Ісуса Христа вели на Голгофу, вулицями Єрусалиму йшов хлопчик. В руці він ніс малий кошничок з яечками. Хвора мама післала його продати яечка, щоб було за що купити ліки.

Раптом він зупинився, зупинився йшли воюки і розганяли людей з дороги. Хлопчик задержався, щоб поглянути, хто йтме дорогою. Коли відділ воюків приблизився, хлопчик побачив, що воюки вели чоловіка, який ніс на плечах великий хрест. Він йшов дуже повільно, а воюки час-до-часу його били — підганяли, щоб йшов швидше.

Хлопчик приглядався походо-ві. Він дуже любив дивитися на воюків, бо сам мріяв стати воїном. Але сьогодні цей похід йому не подобався. Йому було жалко чоловіка, що ніс важкий хрест, а воюки його ще й били. Раптом чоловік захитався і впав на землю. Воюки кинулися його піднімати. Хлопчик зробив кілька кроків вперед, аж тут та-

ки йому над головою крикнув воюк:

— Вступись з дорози — і штовхнув хлопчика так сильно, що він упав. Впав і кошничок з яечками і покотився. Хлопчик зі страху запер: кошничок впав, яечка побилися, за що тепер він купить ліків для хворої мами?

Хлопчик підняв зі страхом кошничок і навіть до нього й не заглянув. Він став сумний на порозі хати і розказав мамі все, що сталося. Мама також зажурилася, але на нього не сварилася, бо по правді це не була його вина.

Мама казала подати кошничок, може все-таки кілька яечок залишилися цілими.

Яке ж було її здивування, коли вона побачила, що яечка не тільки цілі, але ще й розмальовані в різні барвисті зори.

— Чудо, чудо, — закричала вона — сину, поглянь, яечка цілі — і піднесла одне, щоб показати хлопчикові.

В хлопчика очі заблестіли радістю. Який він був радий, що

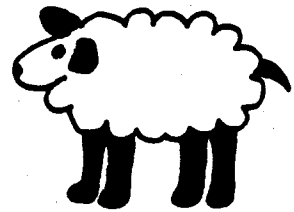
яечка цілі. А теж він дістане більше грошей за розмальовані яечка.

— Це Той, що Його повели на розп'яття, міг тільки зробити таке чудо, — сказала мама. — Направду Він був Божий Син.

Хлопчик яечок не продавав, бо не потрібно було купувати ліки; мати видужала і без ліків.

А коли третього дня Христос воскрес, мати хлопчика роздавала сусідам і знайомим мальовані яечка й розказувала, яке то чудо сталося.

Б з того часу на Великодні роздають різном і сусідам писанки.

ЩО АНДРІЙ І ТАНЯ ДОВІДАЛИСЯ ПРО СВЯТКУВАННЯ ВЕЛИКОДНЯ У ЛЬВОВІ

Після повороту з України Андрій і Таня багато листів писали до родини у Львові. І часто діставали відповіді. Рідше приходили листи від Романа і Олега Коваленків, хоч вони до них rado і часто писали.

Прийшовши зі школи, і Андрій і Таня завжди найперше питали маму чи є листи з України. Читали ці листи звичайно при вечері. Була оживлена розмова й пляни та поради батьків дітям як написати відповідь на отриманого листа.

З наближенням Великодня, Андрій пригадав, що треба написати привітання, а крім того пригадав усім, що треба розповісти новакам і новачкам про те, як у Львові тепер святкують Великдень.

— Мамцю, — звернувся якимось при вечері, — ми ще не мали сходи́н з розповіддю про Великдень у Львові. А дідусь просив, щоб ми розказували дітям і всім про те, що ми чули й бачили. Чи ми можемо запросити своїх товаришів і товаришок у Вербну Неділю? Мамцю, але ти не приготуй гостини, бо тепер піст.

— Не турбуйся, сину, гостиною. На таку справу я не жалую часу й праці. Хай ваші приятелі знають якнайбільше про життя в Україні, бо тоді будете мати з ними більше всього спільного, — пояснила мама.

Почалися плянування на сходи́ни. Тато порадив таку програму: Андрій пояснить — чому тепер влада дивиться крізь пальці на те, що люди, зокрема діти й молодь, ідуть до церкви у свята. А Таня може розповісти, що оповідав дідуньо про Великдень останніми роками у Львові.

Настала Вербна Неділя. Прийшли діти — новаки й новачки. Вся родина й діти-гості були в особливому святково-

му настрої. Ще мали в руках галузки верби й нею привітали господарів:

Верба б'є, не я б'ю,
За тиждень Великдень.
Будь здоровий, як вода,
А багатий, як земля.

Почалися розповіді. Андрій з поважним виглядом, обкладений приготованими прозірками, фотографіями, книжками, почав:

— Знаєте, що розповідав дідусь про найновішу політику в Україні? Вони не можуть дати ради з релігією. Ніяка їхня заборона, ніяке безбожне виховання, антирелігійна пропаганда не має успіху. Люди не перестають вірити. А тому, що ми зближаємося до святкування 1000-річчя Християнства й що це велика історична подія в житті України, вони хочуть її забрати собі.

— Хто вони? — ти кажеш, — озвався Марко. — Їм же християнство не потрібне.

— Ти помиляєшся, Марку! — почав Андрій. — Християнська культура в Україні така багата, така цікава, що не можуть вони відректися від неї. Так пояснював дідусь. Хочуть її забрати для Росії. Тому й тепер ніби дозволяють святкувати Ювілей 1000-річчя. Видають книжки, платівки з релігійними співами наших композиторів, щоб світ думав, що це російські. Передають авдиції через радіо, їх можна почути в Америці навіть.

— Так! — мій тато показував мені таку книжечку з кольоровими фотографіями церков з України. Вона навіть називається „Православ'я" на Україні", — додав Роман. — Виходить, що і в Україні є свобода релігії. А що ще оповідали у Львові?

— Казав дідусь, — продовжував Андрій, — що святкуванням Ювілею 1000-річчя партія хоче сказати про спільність України й Росії, що святий Володимир і свята Ольга — це їхні князі, що ми з ними один народ.

— Ну, а чого ж той народ поділився? — сердито відізався Марко. Хто і що їх поділило?

— А як тепер там в СРСР — чи українці почуваються з росіянами одним народом? — запитав Орест.

— А що вони відповідають на те, коли їх питати — чому вони поруйнували й ще руйнують церкви? Чому замордовано священиків, чому арештують віруючих? Висилають їх далеко в Сибір?

Посипалися питання. Андрійко спочатку пробував відповідати сам, але такі попросив тата, щоб йому допоміг.

А нам розповідали і дідусь і бабуся і всі наші, що останніми роками українці вже відважно, не криються з тим, що йдуть до церкви, — розповідати почала Таня. — Казали, що така була черга до Гробу Господнього у Велику П'ятницю перед церквами, — що люди стояли аж на вулицях. І на Великдень святити в церквах паску від вечора в суботу аж до ранку на Великдень.

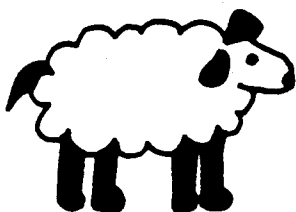
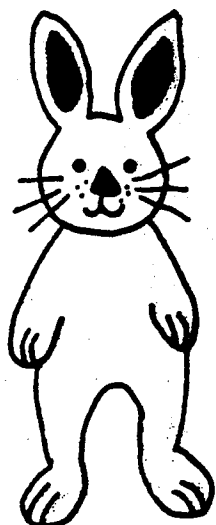
— Це правда! — бо мій тато розмовляв з тими туристами, що були у Львові якраз останнього тижня перед Великоднем. Казали, що в готелі туристам навіть давали пісні страви, — додав Марко.

Закінчив розмови тато:

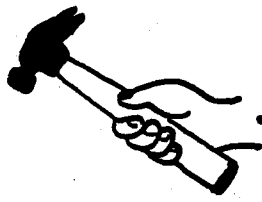
— Не можна знищити релігії, бо люди потребують Бога. А ще в біді особливо цю потребу вони відчують. Споконвіку люди вірять, розумні люди це знають.

Мама гостила дітей, а вони ще ділилися своїми думками про СРСР, бо ця країна була темою розмов в радіо, в телебаченні, в пресі та в школі. Розходились вдоволені, дякуючи за приємну й корисну гостину.

Сестричка Уля

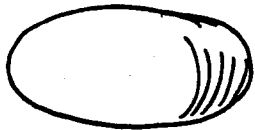

МАЙСТРУЄМО

КАЧКА Й КАЧЕНЯТА З ОВАЛЬНИХ КАМІНЬЧИКІВ

ГОЛОВА
КАЧКИ

ТУЛУБ
КАЧКИ

ГОТОВА КАЧКА

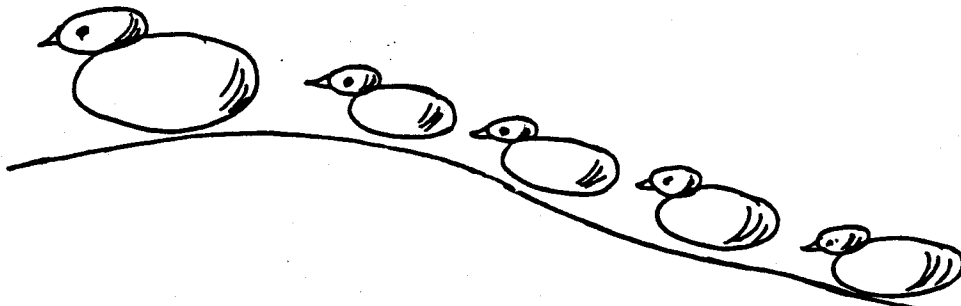
ГОЛОВА
КАЧЕНЯТИ

ТУЛУБ
КАЧЕНЯТИ

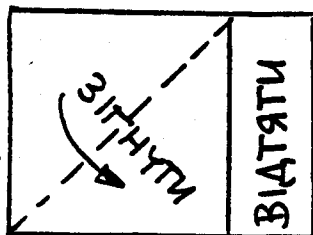

ГОТОВЕ КАЧЕНЯ

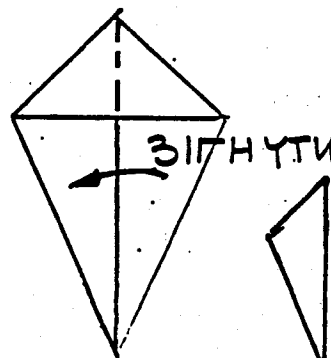
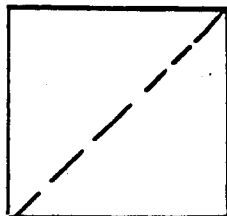

КАЧКА (3 ПАПЕРУ)

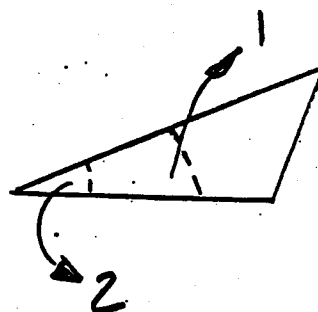
16

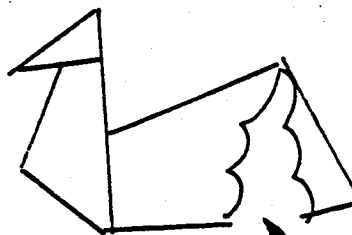
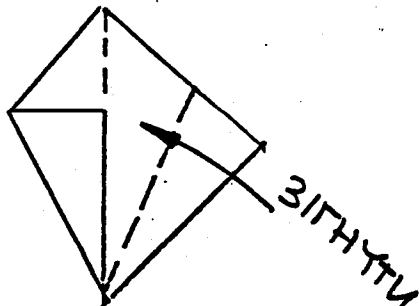
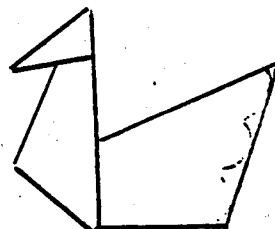
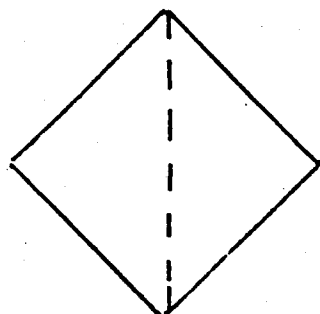
ПРЯМОКУТНИЙ
ПАПІР, ЗІГНУТИ
ЗА СТРІЛКОЮ
ВІДТЯТИ
І РОЗЛОЖИТИ
ЗІГНУТЕ

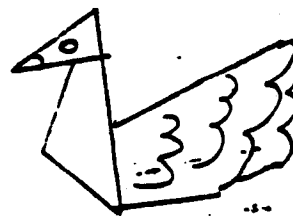
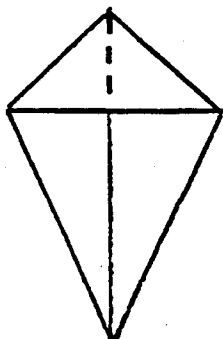
ЗІГНУТЕ

ЗІГНУТИ
1 ШИЯ
2 ГОЛОВА

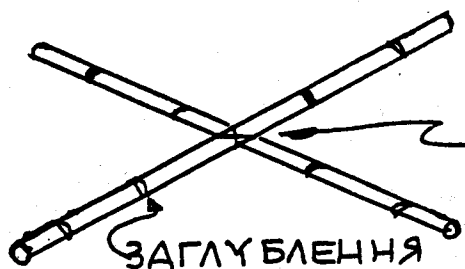
ВІДТЯТИ

ГОТОВА КАЧКА

АКВАРІУМ (В ПОВІТРІ)

17

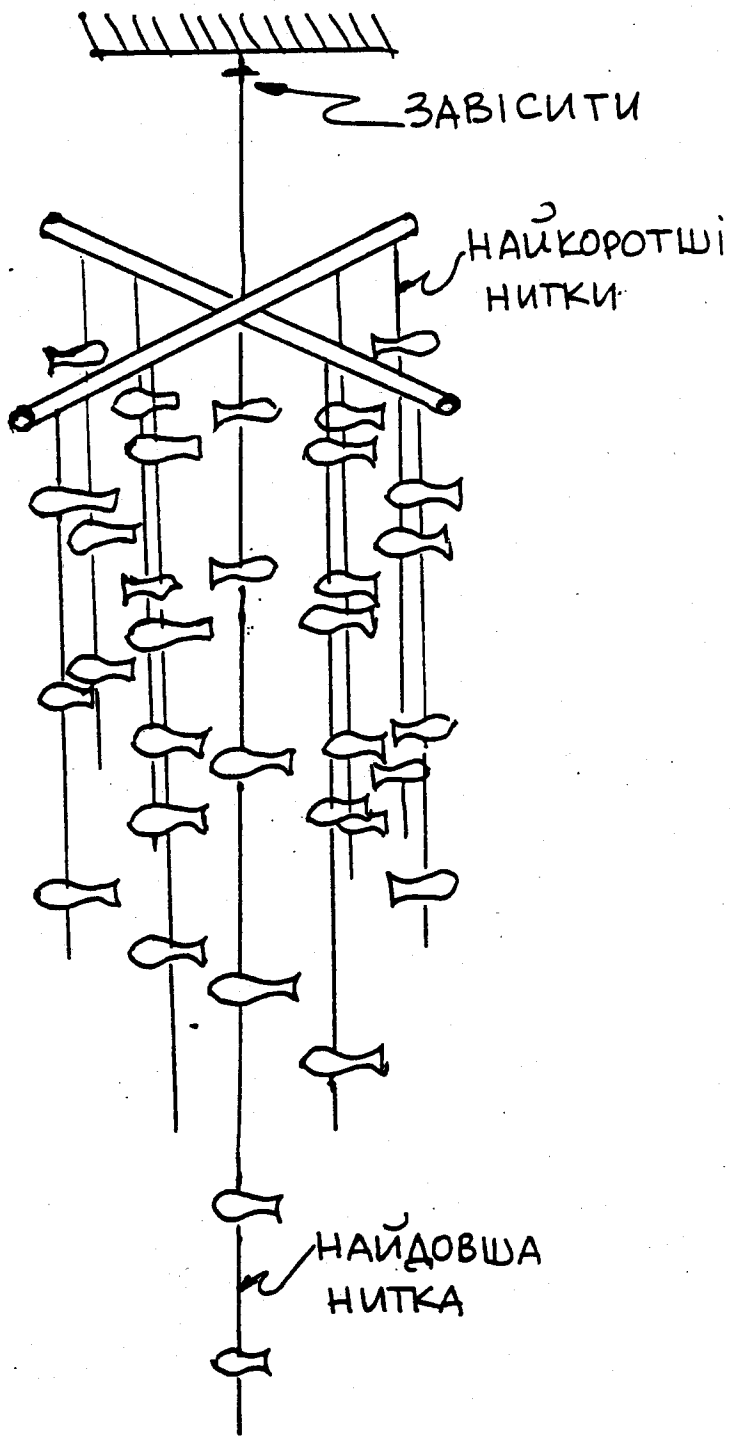
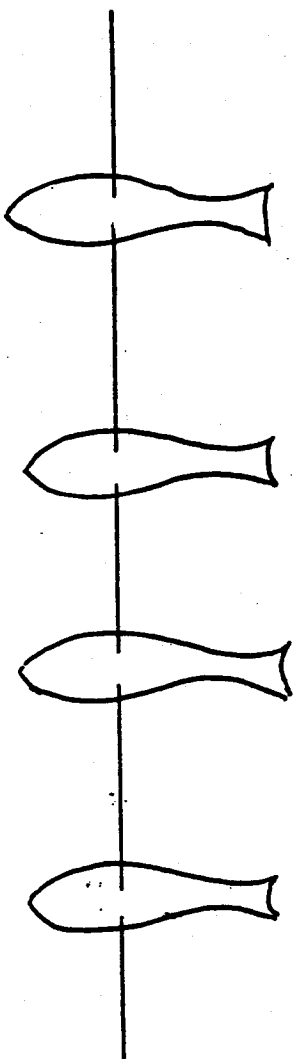

ДВА ТОНКІ ПАТИЧКИ ЗВ'ЯЗАТИ
РАЗОМ НА ПЕРЕХРЕСТІ.
ПЕРЕХРЕСТЯ МУСИТЬ БУТИ
ЦЕНТРОМ РІВНОВАГИ.

ВИТЯТИ
РИБКИ

НАНИЗАТИ РИБКИ НА НИТКУ

ДІТИ СПІВАЮТЬ

Мово рідна.

Поважно. Solo *Tutti* *M. f.*

Solo

Мо-во рід - на, сло-во рідне, хто вас за - бу - ва-є, той у гру - дяч не сер - денько, а лиш ка - мінь ма-є.

2. Як ту мову мож забути, якою учила
нас всіх ненька говорити, ненька наша мила?

На весні.

Весело. Solo (або всі) *Всі* *Народна пісня*

Ой ми-ну-ла вже зи-ма, сні-гу, ле - ду вже не-ма. Ой не-ма, ой не-ма сні-гу, ле - ду вже не-ма.

2. Вже вернули жураалі
й соловії ті малі.
Ой малі, ой малі,
соловії ті малі.

3. Лугом цвіти вже цвітуть,
Віщі траву вже пасуть.....
Вже пасуть.....

4. Піснь-веснянку співаймо
й весну го-му вітаймо.—
Вітаймо.....

Мати доню колихала.

Народна пісня

Ма - ти до - ню ко - ли ха - ла, Ніч над - хо-дить, тре - ба спа-ти, ко-ло те-бе рід - на ма - ти.
Ко - ли - ха - ю - чи спі - ва - ла:

2. Я тебе нагодувала
і злетила і приспала,
колину тебе й співаю:
спи дитинко, баю, баю.

3. Геть від нас усяке лихо!
Хай круг тебе буде тихо, —
Я не сплю, тобі співаю:
Спи дитинко, баю, баю.

Вже літо!

Холою М. Г.

Вже лі-то, вже лі-то ві-та-є нам кра-сне; і сві-тить і грі-є нам со-не-чко я-сне.

Ой перепеличка.

М. Г.

Ой пе-ре-пе-ли-чка, Ох і лю-лі.
ма-ла, не-ве-ли-чка.

2. По полі літає, комш прогортає.
Ох і люлі!
3. Комш прогортає, сокола шукає.
Ох і люлі!

4. Ой сокола ясний, мій милий, прекрасний!
Ох і люлі!
5. Гордуєш ти мною, як вітер гором. -
Ох і люлі!

На зеленому горбочку.

На зе-ле-но-му гор-бо-чку при-ту-ли-ла-ся ха-тин-ка, мов ма-лень-ка-я ди-ти-на.
у ви-ше-во-му са-до-чку

2. Стиха вийшла виглядати,
чи не вийде її мати.
І до тихої хатинки
немов мати до дитинки
зійшло сонце засвітило
і хатинку звеселило.

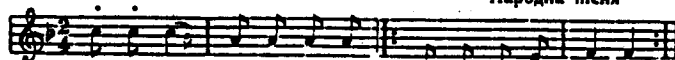
Вийди, сонечко.

М. Г.

Вий-ди, вий-ди, со-не-чко, на ді-до-ве по-ле-чко.
на ба-би-не зіл-ля-чко, на на-ше по-ді-ря-чко.

Деж ти, кицю, ходила?

Народна пісня

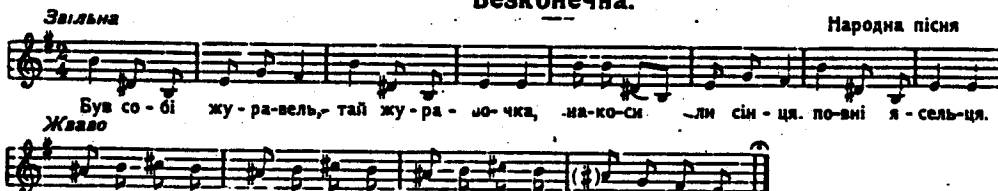

Деж ти, ки - цю хо - ди - ла? У мли - ні си - ді - ла.

2. Що ж ти, кицю, робила? Житечко молола.
3. Що ти, кицю, заробила? Шапочку дукатів.
4. Що ти, кицю, накупила? Бубликів багато.
5. З ким ти бублики поїла? З гостями у свято.

Безконечна.

Народна пісня

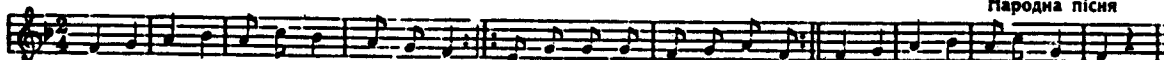

Був со - бі жу - ра - вель, тай жу - ра - во - чка, на - ко - си - ли сін - ця по - віні я - сель - ця.

На - ша пі - сня гар - на, но - ва за - спі - вай - мо і - і зно - ва. (Знова з початку).

Занадився журавель.

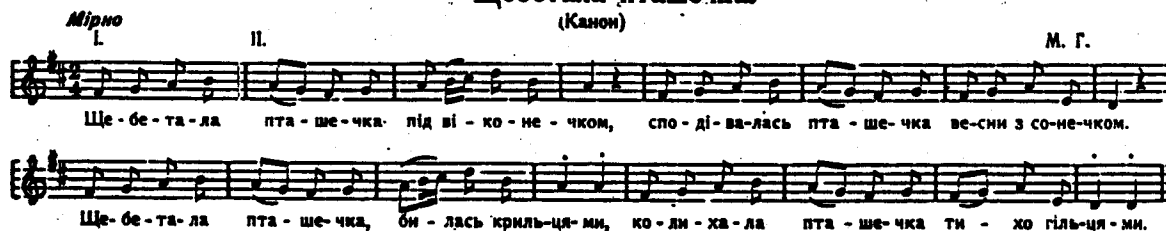
Народна пісня

За - на - див - ся жу - ра - вель, жу - ра - вель! Ся - кий, та - кий ви - сту - па - є ко - но - пель - ку все щі - па - є.
до ба - би - них ко - но - пель, ко - но - пель. ко - но - пель - ку все щі - па - є.

Щебетала пташечка.

(Канон)

М. Г.

Ще - бе - та - ла пта - ше - чка під ві - ко - не - чком, спо - ді - ва - лась пта - ше - чка ве - сні з со - не - чком.

Ще - бе - та - ла пта - ше - чка, би - лась криль - ця - ми, ко - ли - ха - ла пта - ше - чка ти - хо гіль - ця - ми.

Ой у полі могила.

Звільна. Solo

Tutti

Народна пісня

Ой у по - лі мо - ги - ла з ві - тром го - во - ри - ла. По - вій - ві - тре буй - не - сень - кий, щоб я не змар - ні - ла.

2. Щоб я не змарніла,
щоб я не зчорніла,
щоб на мені трава росла, 2
тай ще зеленіла.

НОВАЦЬКИЙ ТАНОК

Гаївка (Жук).

Andante Народна пісня

Хо-дить Жу-чок по ду- - - би - ні. Грай, Жуч-ку, грай, не - бо - же, най ти Пан Біг до - по - мо - же.
а Жу-чи-ха по я - - - ли - ні.

Грай, Жуч - ку, грай не - - - - бо - - - - же,
най ти Пан - Біг до - по - - - - мо - - - - же.

2. На Жучкові черевички, бо сам Жучок невеличкий... Грай і т. д.
3. На Жучкові жупанчина, бо сам Жучок, як дитина. Грай ...
4. На Жучкові жупан ясний, бо сам Жучок дуже красний. Грай ...

Увага: Діти стоять парами - лицем звернені до себе, держучи себе за руки. Найменша дитина (Жучок) ходить їм по руках. Кожна пара має перейти наперед, як тільки Жук перейде через її руки.

Великодня пісня.

Zalyna. 1 Solo, 2 duet. Народна пісня

1. Ра-но, ра-вень-ко ку - - ромь-ки пі - - ли,
2. А - ще най-раць-ше Гану - сень-ка вста - ла,
3. Ра-вень-ко вста-ла, сад - - за - мі - та - ла,
4. Сад за - ні - та - ла, зем - - лю ко - па - ла,
5. Зе-млю ко - па - ла, ви - - - но са - ди - ла,
6. Ви-мо са - ди - ла, стюка го - во - ри - ла,

Що Хри-стос же вос-крес, во і - сти-ну же вос-крес!

Тривий Жук

БРАКУЮЧІ ГОЛОСНІ.

Грачі вище 8 років життя (що вміють писати). Кількість грачів довільна. У домівці. Виряд: для кожної дитини аркуш паперу з написаними неповними словами (всі аркуші однакові), конверта, й олівець.

На кожному аркуші написати 15 - 20 слів, в яких бракує голосних. На приклад: ГТІСЬ (ГОТУЙСЬ), ТБР (ТАБІР), СЛВ (СЛОВО) і т.п. Кожний аркуш заліпити в конверті. Коли всі готові, даємо кожному конверту й олівець. На даний знак, кожний грач відкриває конверту, розгортає папір і починає доповнювати бракуючі голосні. Коли минула хвилина виховник кличе: "СТОП!" і признає першенство тому, хто має найбільше правильно написаних повних слів.

КОЛІБРИ.

Для менших дітей. Довільна кількість грачів. У домівці. Виряд: наперсток, або інший малий предмет.

Один грач виходить із кімнати. Тоді інші ховають десь у кімнаті наперсток, сідають і починають "мурмурандо" співати якусь пісню. Тоді кличуть того з-надвору й він має знайти наперсток. Коли, шукаючи, він зближається до схованого наперстка, тоді всі співають голосніше, коли ж віддалюється - тоді тихіше. Коли знайде - визначає хто наступний вийде з кімнати й гра продовжується.

ЛАПАННЯ ТІНЕЙ.

Довільна кількість грачів. На майдані, в соняшний день.

Цю гру можна переводити тільки надворі й тільки при гарній, соняшній погоді. Вона полягає на тому, що один лапає, але не других дітей, а лише їхні тіні. Він біжить за другими дітьми й старається наступити на чиюсь тінь. Якщо йому це вдасться, він викликує ім'я того, чию тінь зловив, а той тоді приходять на його місце й лапає.

КИДАТИ ПРИКАЗКИ.

Для старшого новацтва. Довільна кількість грачів. У домівці. Виряд: м'ячик.

Діти сидять у крузі й один одержує м'ячик. Мусить сказати яку небудь приповідку (українську!) й тоді може відкинути м'ячик до когось іншого. Той мусить швидко сказати якусь приказку й відкидає м'ячик далше. Гра стає щораз важчою, тому що не вільно повторювати приповідки, яка вже була сказана. Хто не скаже приповідки до 30 секунд - може кинути м'ячик до когось іншого, але сам виходить з гри. Хто остане останній - виграє.

СТОЛИЦІ.

Для старшого новацтва. Довільна кількість грачів. У домівці. Виряд: м'ячик.

Ця гра є така сама, як "Кидати Приказки", лише замість приказок новацтво має називати столиці різних країн.
Варіант: називати українські міста.

СЛАВНІ ЛЮДИ.

Для старшого новацтва. Довільна кількість грачів. Виряд: листа славних людей.

Зладити листу славних українців (з історії, а також сучасників). Грачів ділимо на дві команди. Виховник зачитує прізвище з листи, а діти мають подати ім'я тої особи. Котра команда перша вигукне правильне ім'я - дістає хрестик. Команда з більшою кількістю хрестиків виграє.

20 ЗАПИТІВ.

Довільна кількість грачів. У домівці.

Кожний грач задумує щось. Він тоді каже, чи це є тварина, рослина, чи мертвий предмет. Інші можуть завдати йому не більше, як 20 запитів, з яких мають вгадати, що це є (т. зн. назвати тварину, рослину, чи предмет).

ЗАБОРОНЕНІ СЛОВА.

Довільна кількість грачів. У домівці, або на майдані.

Діти сидять у крузі. Ведучий грою вибирає одно, або й більше слів, які є "заборонені". "Так" і "Ні" завжди є заборонені, а крім того й інші слова, вибрані провідником. Провідник ставить запит котромунебудь з учасників. Той мусить сейчас відповісти, одначе без ужитку заборонених слів. Коли довго надумується, або вже заборонене слово - виходить з гри. Хто залишиться останнім - виграє. Ведучий старається ставити такі запити, щоб спровокувати до вжитку забороненого слова. Найкраще починати від одного забороненого слова в додатку до "так" і "ні", а коли вже діти добре навчилися грати - можна додати більше заборонених слів.

Сестр. Стаха Гойдиш.

САМОДІЯЛЬНА ГРА

ПРОБУДЖЕННЯ ВЕСНИ

ДІЙОВІ ОСОБИ:

1. Заповідач	7. Фіялка
2. Новачка-Уляна	8. Проліска
3. Новак-Петрусь	9. Незабудька
4. Вітер	10. Зайчиха
5. Підсніжка	11. Зайчик
6. Конвалія	12. Весна.

ЗАПОВІДАЧ (виходить перед сцену):

Це діялося в Україні в Велику Суботу. Теплий вітер розганяв весняні хмари. Будив з зимового сну поля, ліси, діброви. Будив зелену, сплячу весну.

Пільною доріжкою йшло двоє малих дітей. Хлопчик Петрусь, дівчинка Уляна. Мати післала їх з великоднім гостинцем до бабусі. Щоби дійти до хати бабусі, треба було перейти доріжкою через ліс, який під ту пору будився з зимового сну...

/Відкривається завіса й очам глядачів представляється лісова поляна. Квіточки сплять, схилили головки. Весна зі закритими очима сидить на стятому пеньку берези - спить. На лісову поляну вбігає Вітер зі сопілкою в руках. Підстрибуючи, дотикається голівок квіток, кланяється Весні/.

ВІТЕР:

Шу...шу...шу...
 Новини несучу...
 Я є вітер стрибунець
 Бистрий, жвавий післанець

Я біжу, я лечу
 Весну красну я буджу
 Шу...шу...шу...
 Я радість несучу
 Новини несучу!

- Підсніжна: /перша пробудилася/
 О! то ти братіку Вітре
 Наробив ти такого шуму, що аж ліс здригнувся.
- Вітер: Пора! біленька Підсніжно, пора вставати
 Весну Князівну витати.
- Підсніжна: Правду ти кажеш Вітре Братіку. Весну збудити треба. Гей
 сестрички /звертається до сплячих квіточок/
 Вставайте! Вставайте!
- Проліска: /відкриває очі підносить голівку/
 Що сталося? Що сталося?
- Вітер: Нічого не сталося красна паняночко Проліско, тільки пора вста-
 вати і нашу Весну привитати.
- Конвалія: /підносить голівку/
 О! Як добре спалося! алеж бо Ти шуму наробив братіку Вітре!
- Вітер: /дотикається голівки фіялки, вона відкриває очі/
 Добрий день тобі красна Фіялочко /кланяється їй/
 Чи не заспала ти?
- Фіялка: /здивовано глядить довкруги/
 Прости братіку Вітре,
 Простіть сестрички квіточки,
 Заспали ми з Незабудькою /будить Незабудьку/
 Вставай сестричко! Вставай! Ох! любі мої, колиб Ви знали,
 який чудний сон приснився мені.
- Всі разом: Скажи Фіялко що снилося Тобі?
- Фіялка: Снилося мені... що на нашу поляну зішлися пташки, зайчики,
 квіточки. Наша князівна ще спала. Не могла пробудитись.
 Ми всі зажурилися й не знали що робити. Берізка порадила
 нам, щоб ми зробили князівні несподіванку й замість неї вона від-

криє очі, прикрасили нашу поляну.

Підсніжка: О! як то гарно буде. Зробімо це. Дивіться Весна ще спить і не чує про що ми говоримо.

Вітер: Не перебивай Підсніжку. Нехай розкаже даліше.

Фіялка: На дворі було ще холодно. Все було готове. Ми оточили Весну і заспівали всі разом. Весна відкрила очі, глянула у с - міхнулася і зразу все повеселішало.

Сонце засвітило, трави зазеленіли а Весна стала дуже лас - кава для всіх.

Незабудька: Фіялко! Фіялко! Ми мусимо зробити це.

Вітер: Це дуже гарна ідея! Але спішіться!

Я біжу даліше будити всіх сплячих у нашому лісі /вбігає/

Підсніжка: Я білим віночком прикрашу всі стежки куди ступати ме наша Весна

Проліска: А я в найтемніший куточок лісу покладу свої квіточки, щоб усюди було гарно.

Незабудька: А я дрібними квіточками приберу всі ставки й ріки, а квіти ці будуть мати краску голубого неба.

Конвалія: А я біленькими дзвіночками буду дзвонити - ліси будити й Весну Князівну запашиим ранком витати.

/За сценю чути голоси дітей/

Петрусь: Улясь! Улясь! а де ти?

Уляна: Я ось тут Петрусь біля тої берізки, я згубила свій кошчик, що Матуся нам дала.

Квіти: /здивовано оглядаються довкруги/

Незабудька: Хтось до нас зближається. Чи чуєте?

Вітер: /вбігає на сцену/ Любі сестрички Квіточки, приношу Вам новину. Діти згубили кошчик з яечками, що його несли святити.

Конвалія: І що сталося з тим кошачком?

Вітер: Хтось кошачок дітям забрав.

Конвалія: А хтож це може бути?

Незабудька: А може зозуля забрала ці яєчка?

Підсніжка: А може хижий звір забрав?

Вітер: Не знаю! Не знаю!

/На сцену входить Заячиха з зайченятами. Несуть кошачок з яєчками накритий травою/

Заячиха: /кланяється/ Вітайте любі Квіточки! і ти Друже Вітре.

Яка я рада, що Ви знову прокинулись. Так сумно було в лісі без Вас.

Вітер: А що Ви там в тім кошачку маєте Пані Заячихо?

Заячиха: Гостинця для нашої Князівни принесла.

Фіалка: А покажіть нам, ми дуже цікаві бачити це?

Заячиха: А ось він!

/Квітки приближаються до Заячихи/

Підсніжка: Яєчка! Яєчка! А звідкіля Ви їх взяли?

Заячиха: Під куциком нашла тай принесла в дарунку Князівні нашій!

Вітер: Пробачте Пані Матко! Цей кошачок не Ваш. Його згубили діти в лісі тай за ним шукають.

/за сценою голоси дітей. А де ти? А де ти?/

Ось чуєте їх голоси? Вони зближаються до нас.

Заячиха: Кошачок мій. Я його знайшла й подарую тільки Князівні Весні.

Фіалка: Який сором! Тихше, тихше, щоб Весна не чула цього.

Незабудька: Бачите? Весна будиться!

Весна: /відкриває очі і здивовано глядить довкруги/
Квіти, Вітер і Заячиха кланяються Весні.

Всі: Вітай нам наша Пані!

Весна: Вітайте мої вірні друзі! Розкажіть мені які новини в нашому лісі?

- Вітер: Всі ждуть Тебе Весно!
- Весна: Дякую тобі Друже Вітре! /звертається до всіх/. А чомуж Ви так зажурено дивитеся на мене?
- Незабудька: В нашому лісі трапилася немила пригода. Пані Заячиха найшла кошечок з яечками що його згубили діти і не хоче його повернути.
- Весна: / до Заячихи/ Чи це правда? Не можу повірити?
- Заячиха: Я хотіла Тобі дарунок принести. Я чула, як квітки нараджувались, як привітати Тебе, а в мене так мало було часу, щоб щонебудь приготувати.
- Весна: Чи не сором Тобі не свою річ забирати, та ще чужою річю хотіла Ти мене витати? А чи Ти знаєш які є закони нашого лісу?
- Заячиха: /оправдурчись/ Знаю! Знаю! Та повір мені Князівно зима була така довга, сніги, морози великі. Все треба було хату направляти, кожухи латати, а я вже давно хотіла чимось Тебе привітати Князівно Весно.
- Весна: Чи не думала Ти над тим, що чиниш шкоду дітям? У нашому лісовому законі є сказане. Всі повинні любити себе, шанувати, та не робити нікому кривди.
- Зайчик: Прости нам наша Пані і прикажи нам що зробити з цим кошечком?
- Весна: Віддати дітям, а крім цього ми мусимо їм зробити радість. Чи не так мої квіточки?
- Всі: Так, так ми зробимо їм якусь несподіванку.
- Фіалка: А деж тепер є діти? Чи зайдуть на нашу полянку?
- Вітер: Я біжу розшукаю їх.
- Пролісна: А якби ми так покрасили ці яечка. Кожня покладе свою квіточку і листочок а Ти Зайчику своїми лабками нарисуєш кру-

ті дороги, такі якими Ти щоденно біжиш по лісі.

Весна: Чудова ідея!

Скоро беріться до роботи, бо не встигнемо.

Квіти /зближаються до кошичка, кожна квітка прикрашує яєчка, хвилина мовчанки. За сценою знова діточі голоси.

Петрусь: "Улясю а найшла кошичок?"

Уляна: Ні... не найшла.

/Квітки і Вітер вертаються на свої місця - схилили головки/

Уляна: /входить на сцену/ Туди Петрусь! Туди! Тут суха стежка і яка гарна поляна. Може ми тут знайдемо наш кошичок!

/Діти входять на лісову поляну/

Уляна: Як гарно тут! Які гарні квіточки. Розпитаймо їх може вони знайшли наш кошичок.

Петрусь: /кланяється квіткам/. Квіточки гарні, квіточки любі скажіть нам, чи Ви знайшли наш кошичок?

Проліска: Ми не знайшли його.

Уляна: Ой! Бідні ми, щож ми тепер робити мемо? Що скаже нам Матуся, що ми згубили кошичок з яєчками.

Весна: Не журіться діти. Ось вам ваш кошичок. Візьміть його і занесіть до церкви святити.

Петрусь і Уляна зближаються до Весни, кланяються їй

Петрусь: А хто Ти будеш прегарна Пані?

Весна: Я весна - князівна тих лісів і піль. Я приношу людям сонце, радість і нове життя.

Петрусь і Уляна дивляться до кошичка

Петрусь: О! це якесь чудо! Які гарні ті яєчка, це не наші. Ми згубили чисті білі яєчка, а ці розмальовані чудовими красками і взорами.

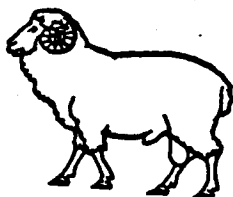
- Уляна: І зелені кривульки неначе доріжки по полях вються.
- Весна: Це для Вас мої милі гості, мої вірні посестри квіточки й зайчики ці яєчка розмалювали.
- Петрусь: А щож ми дамо Тобі за це Ясна Пані?
- Весна: Я хотілаби, щоби Ви часто заходили у ліс і співали тих пісень, які ви співаєте мандруючи лісами.
- Уляна: Весно! Ось зближається громада дітей. Чи дозволиш нам привітати Тебе?
- Весна: Ви мої любі гості бавтеся весело. Гей квіточки, зайчики й ти Вітре братіку бавтеся, співайте, сьогодні велике свято

СЬОГОДНІ Х Р И С Т О С В О С К Р Е С !

На сцену входять новачки вдягнені в народні строї, беруться за руки разом з квіточками й зайчиками й виводять весняні хороводи співаючи

1. А вже весна воскресла, воскресла
Що ти нам принесла і т.д.
2. Заєнко, заєнко за голівоньку
3. Ой нумо нумо заплетімо шума
4. Вію вію, вію вінець

Заслона паде.

ІЗ ПРИРОДНИЧОГО ЗАПИСНИКА

ЗАЄЦЬ

Кожний знає, як виглядає заєць. Можна зразу його пізнати по довгих вухах, великих задніх лапах і як він порушується скоками. Ріжниця між зайцями й кролями є та, що кролі родяться сліпі й без шерсті в захищеному гнізді, де вони протягом перших кількох тижнів переходять процес дозрівання. Зате зайці не мають спеціального гнізда, родяться покриті шерстю й уже за кілька годин можуть швидко бігти.

Задні стопи в зайців є досить поширені, щоб вони могли без трудно бігати навіть по м'якому снігу. Ще важливіше достосування в них до зимового часу, це зміна забарвлення від брунатного вліті, на біле в зимі. Гадають, що це діється під впливом що раз то коротших днів восені. Помимо чорних очей і чорних китичок шерсті на кінцях вух, це маскування є так добре, що тяжко побачити зайця взимі, навіть там, де сліди вказують, що їх є багато.

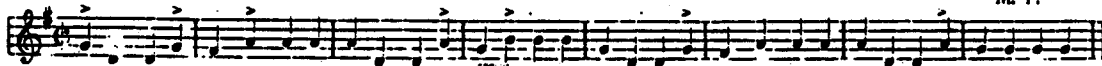
Цікава властивість зайців, це те, що населення їх різко міняється. Від кількох тварин на квадратний кілометр, вони множаться до тисячей, а потім раптом вигибають майже до зера. Такі циклі повторяються кожних шість до тринадцять років. Учені пояснюють їх браком харчу, недугами, й хижаками, проте жодна з цих теорій не вияснює цього явища задовільно.

Протягом дня заєць звичайно відпочиває в якійсь схованці, а під вечір виходить, щоб поживитися зеленими рослинами влітку, а галузками, пуп'янками, й корою кущів і дерев зимою. Кожний заєць досконало знає свою територію з усіма сховками, колодами й просмиками на ній. Це йому конечно, коли треба заховатися перед хижаками. Одначе скорше чи пізніше стрічає його незавидна доля. Вісімдесят або й більше відсотків дорослих зайців гине кожного року й вони стають звеном у ланцюгу прохарчування від рослин до м'ясоїдних хижаків, як на пр. лиси, яструби, й пугачі.

РОЗГАДАЙТЕ?

Загадка.

М. Г.

Ріжуть ме-не но-жа-ко-ю і б'ють ме-не ло-ма-ко-ю, за-те ме-не оттакгублять, що всі мене дуже люблять.

ЗАГАДКИ ПРО ВЕЛИКДЕНЬ

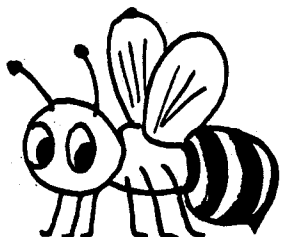
Що то за баба сидить на столі,
А навколо, мов внуки малі -
Масло і яйця, кругла ковбаса,
Шинка і сирник і бубликів в'язка
Що то за баба?
Вгадайте, будь ласка.
(Великодня бабка).

Виростає з мене птаха,
Крокодиль і черепаха,
Я ж саме маленьке, біле.
Ви мене напевно їли.
Відгадайте діти це,
Не що інше, як...!
(Яйце).

ЯКІ ЦЕ СЛОВА?

Найдорожча для дітей -	а а
Малюнок землі -	а а
Живе в Римі -	а а
Мама мамі -	а а
Має образ -	а а

(Подала: Сіра Орлиця Туса)

ПРИКАЗКИ

Приповідки.

(2 гол. канони)

I. II. М. Г.

То-ді си-ро-ті не-ді-ля, як сорочка в не-ї бі-ла, то-ді си-ро-ті не-ді-ля, як сорочка в не-ї бі-ла.

Звільна жалібно II. 12. М. Г.

Ні-хто то-го не ві-да-є, як си-ро-та о-бі-да-є, ні-хто то-го не ві-да-є, як си-ро-та о-бі-да-є.

Як не кнем, то палкою.

Ж Ж Ж

Піп у дзвін, дідько в калатало.

Ж Ж Ж

На злодієві шапка горить.

Ж Ж Ж

Днина - гостина, два дни не ладни, а три дни обридне.

Ж Ж Ж

Як на гарячій попечеться, то на зимне дує.

„І чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь”

Великдень - світле і радісне свято життя!

За давніх часів, коли не було теперішньої християнської віри, люди справляли свято весни. Раділи, що тепло, сонце, життя, знов бере гору над холодом, зимою, смертю. Їм здавалося, що то знову вертає на землю якесь божество життя, урожай, радості, що було десь у неволі в злої чарівниці зими, а та панувала без нього і нищила все живе -- чоловіка, звіря і рослину, сіяла пітьму, холод і загибель. І раділи, що знов воскресє природа, і життя та радість беруть гору над смертю і смутком. І справляли гри, танці, співали і веселилися -- як ще й досі справляють й у нас на Україні різні гри та забави на великодніх святах.

Потім прийшла християнська віра, і на час тих весняних свят положила свято воскресення Христового, побіди життя над гріхом і смертю, довершеної любов'ю до чоловіка, що гору взяла над муками і смертю і визволила чоловіка з вічної тьми смутку і неволі. І покликала ввесь світ хрещений веселитися в той час, -- багатих і бідних, сильних і убогих, праведних і грішних, на пам'ять побіди над смертю людською; довершеної любов'ю до людей. "Де твоє, смерте, жало? Де твоя, аде, побіда?" Де вона перед силою любові людської, що наступає на смерть, не жахається ні смерті, ні страху смерті.

І ми веселимось. Веселимось побідою любові вселюдської над вселюдською смертю і побідою життя нашого народнього над темнотою і смертю, страхом і неволею. Ця побіда теж здобута любов'ю великою до свого народу, що не повірила ворожим голосам, які віщували йому смерть неминучу, і не побоялися зневаги, кари і муки, розвіяла ті мороки смерті й неволі, що були обсіли наш нарід.

Сто літ тому всі думали, що наш нарід вже доживає останні дні і завмре дуже скоро і неминучо. Чоловік, що надрукував першу граматику народньої української мови, толкував це тим, що треба записати цю півмертву мову, поки вона зовсім не вигбла. Бо, якби здавалося, могла б вона жити, коли її відцуралися всі премудрі і сильні, начальства і влади, і зісталася вона в устах самого убогого селянина? А вона від того

часу не змерла, а розвинулася пишно, на прочуд викокана любов'ю до свого народу темного і убогого, до своєї землиці рідної.

Перемогла та любов убожество і страх і відогнала смерть від нашого народу. Живе він і жити буде во віки.

проф. Михайло Грушевський

"Про українську мову і українську школу"
В-во Відродження, Київ, 1913.

НА СКІЛЬКИ ДОБРЕ МИ

ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКОМУ ?

Виберіть, як саме має бути правильно написано дане слово в кожному реченні.

1. Чий це був а/акомпанімент б/акомпаньямент
в/ акомпан"ямент
2. В місті було чути а/баб"ячий крик б/ баб'ячий
3. Князі Київської Русі були а/богатими а/багатими
4. Князь Данило дав почин а/Львовові а/Львові
в/ Львову
5. Козацтво боролось не за а/богачтво б/ багатцтво
в/ багатство
6. Хто з нас змія переходити до УПС а/безболісно
б/безболізно в/бесболізно
7. Кажуть, що провідниця табору УСП-ок на ЮПЗ була
а/безоглядна б/без оглядна в/без"оглядна
8. Колись Чорноморець був мені а/ближчим б/ ближчим в/близчим г/близьчим
але тепер Лісові Чорти стоять г/висше д/висче
е/ вище е/ визче
9. На ЮПЗ Лісові Чорти потягнули в Червоної Калини один
а/ бохунець б/ бохонець в/бухонець
г/ буханець хліба.
10. Греблі казали, що вони працюють а/без перестанно
б/ бесперестанно в/безперестанно
11. Бунчужний запитав кухаря : "що ж ти а/ їх
б/ їх в/ їси г/ їсиш"?

Відповіді: 1/ б 2/а 3/б 4/в 5/в 6/а,б
7/ а 8/а, е 9/ г 10/ в 11/ в

За кожну правильну відповідь дайте собі два пункти.

Якщо ви одержали: 24 - добре пишете по українському

20-23- досить добре

16-19 - можливо

12-15 - загляньте у словник

менше - не даємо коментаря...

О, рідна мово!
 Причадаєсь
 Біля твоїх джерел прозорих, чистих,
 І набираєсь п'янкої сили...
 Твої багатства - невичерпні.
 Працур
 І вепря полдвав, і печеніга
 Відгонив за пороги. Біля ватри
 Вкрізьблывав, мов з кременю, слова --
 Добірні і важучі...

О, рідна мово!
 Скільки в тобі віри
 Мого народу в досвітки часливі,
 В життя прекрасне.
 Як важку кормигу
 Звалив народ на криж доріг минувшини.
 І розтрощив, -- розкуте слово
 В собі нові відкривало барви й тони,
 Нову гармонію.

Яке це щастя
 Припасти пелюстками спраги уст
 До мови рідної - й багатшати душев!

Євген Гуцало

/Літературна Газета, Київ/

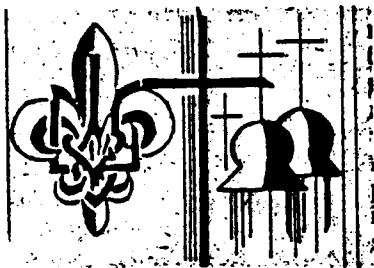
Як парость виноградної лози,
 Плекайте мову. Пильно й ненастанно
 Політь бур'ян. Чистіша від сльози
 Вона хай буде. Вірно і слухняно
 Нехай вона щоразу служить вам,
 Хоч і живе своїм живим життям...

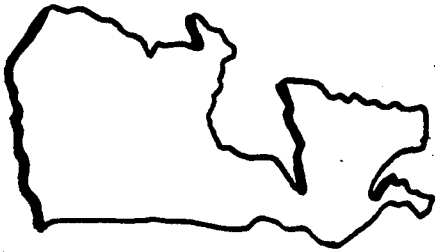
Не бійтеся заглядати у словник:
 Це пишній яр, а не сумне провалля;
 Збирайте, як розумний садівник,
 Достатлий овоч у Грінченка й Даля.
 Не майте гніву до моїх порад
 І не лікуйтеся доглядати свій сад.

М. Рильський,

/квітень, 1956, Київ/

/Передрук з "До Висот"/

ВІСТІ З КАНАДИ

Вишколи.

З кінцем травня мин. року відбувся вишкіл гніздових на Пластовій Січі. Число учасників 10: 2 з Едмонтону, 2 з Вінніпеґу і 6 з Торонта. На вишколі були глибші дискусії про сучасні проблеми в новацтві та специфічні проблеми по станицях.

З кінцем серпня мин. року відбувся вишкіл новацьких впорядників. Учасники мали нагоду практично випробувати свої пляни на денному таборі. Назва вишколу, "Нас Є Мало" спричинена тим, що було тільки 10 учасників: троє з Вінніпеґу, семеро з Торонта. Одначе не було ніодного учасника, який позитивно по-своєму не вплинув на інших учасників та булаву вишколу. На вишколі панували співпраця, гарний гумор і добра воля. Учасники відіхали не тільки з великим теоретичним та практичним знанням, але - що важніше - зі запалом до праці, з новими помислами та великою вірою у свої сили. Вартість таких вишколів безмежна і мимо того, що учасники були спочатку досить перемучені повною програмою літа, не було ні одного учасника, який не був радий, що відбув вишкіл.

Вістки з Терену.

а) Братчик Михайло Винницький з Торонта подає дуже цікавий помисл на теренову гру, яку він перевів з 11-літніми новаками з нагоди місяця книжки. Тиждень перед грою новаки в часі сходи виписали українські книжки які вони останньо прочитали. На базі цього списка братчик Михайло підготував теренівку, яка відбулася по різних кутках пластової домівки. Точки теренівки перевіряли знання книжок у загадковій і забавовій формі. Гра була дуже успішна тому, що була базована на книжках, з якими новаки були ознайомлені. Вони були задоволені, що виявилось, що вони таки щось знали. Братчика Михайла планування тиждень перед подією створило ситуацію позитивного заохочення новацтва.

б) Сестричка Галя Котович, комендантка табору "Вічний Вогник" в Едмонтоні, в таборовому звіті заявила, що "уживання української мови було найкраще за бодай останні чотири роки". Це дійсно позитивна новина!

в) Сестричка Мотря Льницька, гніздова в Торонті, описує як 10-те Гніздо "Весняні Квіти" дуже урочисто перевело працання найстаршого роя. Всі новачки (окрім найстарших) зробили міст новацтва (пари тримали між собою над головою новацьку хустку). При кінці моста дві новачки або дві сестрички (може навіть і попередні сестрички найстарших новачок) стоять зі свічками. Кожна найстарша новачка переходить поїд міст, попри свічки, відтак гніздова стрічає кожну новачку, здимає її хустку і особисто пращає. Таким способом кожну новачку дуже інтимно пращають її новацькі виховниці й це властиво лишається як дуже урочистий момент в її пам'яті.

г) Сестричка Дарка Романюк, бувша гніздова у Вінніпезі, передала чудовий рукопис "Любителька Рослин", який вона виготовила для вінніпезького новацтва. Праця є ілюстрована і завдання для новацтва дуже ясні, зрозумілі й цікаві. Теж є інструкції для сестричок і братчиків. Книжечку вислано до видавництва "Вогонь Орлиної Ради".

ВІСТІ ЗІ З.С.А.

СТАН У ПН в ЗСА на день 30. червня 1988 - Просимо оголосити неточності

Станиця	СТАН	Рід частини	ВИХОВНИК
Албані	УПН-ок 7	мішаний рій	пл. скоб. Роман Якубович
	УПН-ів 1		
Бостон	УПН-ок 2	мішане гніздо *	пл. сен. Віра Грабень
	УПН-ів 4		
Бюфало	УПН-ок 2	самостійний рій	ст. пл. Ірена Вацек
	УПН-ів 8		
Вашінгтон	УПН-ок 17	гніздо	ст. пл. Мирон Депутат (пл. сен.) Лариса Чопівська
	УПН-ів 10		
Гартфорд	УПН-ок 9	самостійний рій	ст. пл. Лісса Хмалівська
	УПН-ів 0		
Гемпстед	УПН-ок 3	самостійний рій *	(ст. пл.) Марта Подолки
	УПН-ів 3		
Денвер	УПН-ок 1	НЕ ДІВЧА	пл. ров. Іріа Берч
	УПН-ів 5		
Дітройт	УПН-ок 25	гніздо	ст. пл. Наталка Іванницька
	УПН-ів 19		
Клівеланд	УПН-ок 0	самостійний рій *	пл. сен. Бодокія Боднарєнко
	УПН-ів 1		
Клівленд	УПН-ок 16	гніздо	ст. пл. Оля Хміль
	УПН-ів 14		
Лос Анджелес	УПН-ок 5	мішаний рій	пл. сен. Марта Матла
	УПН-ів 0		
Ньюарк	УПН-ок 29	гніздо	(пл. сен.) Христя Храплива
	УПН-ів 39		
Нью Брансвік	УПН-ок 10	самостійний рій	пл. сен. Віра Попель
	УПН-ів 8		
Нью Гейвен	УПН-ок 10	мішане гніздо	ст. пл. Христя Мельник
	УПН-ів 10		
Нью Йорк	УПН-ок 18	гніздо	ст. пл. Софія Залки
	УПН-ів 21		
Пассейк	УПН-ок 14	гніздо	пл. сен. Муся Мочула-Дзюйконс
	УПН-ів 12		
Рочестер	УПН-ок 10	самостійний рій	пл. сен. Галина Снігур
	УПН-ів 6		
Сиракюз	УПН-ок 0	гніздо *	пл. сен. Іріа Галушеский
	УПН-ів 1		
Філадельфія	УПН-ок 31	гніздо	ст. пл. Христя Санторо
	УПН-ів 33		
Чикаго	УПН-ок 40	гніздо	ст. пл. Христя Назаревич
	УПН-ів 25		
Самітські	УПН-ок 5	гніздо	пл. сен. Андрій Мельник
	УПН-ів 4		

Частини, позначені *, означають потрібного числа щоб називатися гніздами/само-
стійними рійми. (Рій складається з 6-10 учасників, а гніздо з 2-3 роїв - мінімум
12 дітей.) Після одного року часу в такому стані вони будуть переорганізовані
на частини відповідні до числа дітей. Станції Брідпорт, Балтімор, Джерсі Сіті,
Локерс, Кергонксон, Сиракюз і Трентон всегали не мають новачків.

СПРАВИ КРАЙОВОЇ РЕФЕРЕНТКИ НОВАЧОК

1. З днем 1 жовтня 1988 р. затверджено пл.сен. Христю Храпльву як в.о. гніздової 24-го гнізда "Лісової поляни" в Нюарку на місце пл.сен. Галі Мілянч.
З днем 1 жовтня 1988 р. затверджено ст.пл. Наталку Іванницьку як в.о. гніздової 6-го гнізда "Пільних квітів" у Дітроїті на місце пл.сен. Роми Фігач.
2. З нагоди "Року Шевченка" заплановано перевести новацький змаг який триватиме від січня до черня 1989 р. Заключення змагу відбудеться підчас Новацького Злету. Матеріали до змагу будуть переслані вам в грудні.
3. Заохочую виховників і новацтво взяти численну участь в Злеті, про який Ви вже були повідомлені. Чекаю на Ваші відповіді до запитника.

Ludmila Darmohraj
5 Lower Cross Rd.
Saddle River, N.J. 07458
201-327-0057

пл.сен. Людмила Дармограй
Кр. Реф. Новачок

СПРАВИ ДІЛОВОДА НОВАЦЬКОГО ВИШКОЛУ

1. Відбувається письмовий вишкіл на ступінь новацького/ої впорядника/ці. Вишкіл переводить пл.сен. Надя Кулинч і він є відкритий для усіх оформлених членів УСП, УПС та Пластпріяту в ЗСА.
2. В часі від листопада 1987р. до жовтня 1988р. надано ступінь новацького/ої впорядника/ці наступним виховникам:

бр. Мирон Антонів
бр. Марко Боднар
бр. Роман Долінський
бр. Лебонир Домашевський
сес. Адріана Дрогомирська
сес. Христя Канафощка

бр. Тарас Семчишин
бр. Адріян Стеранка
бр. Данило Шигиловий
бр. Роман Якубович
бр. Г'ю Рейні
сес. Ірена Вацак

Готуйсь!

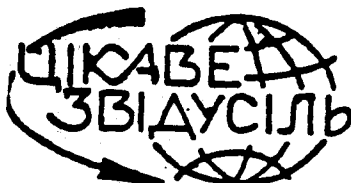
С К О Б !

ст.пл. Аскольд Винчиків
Діловод новацького вишколу

ЗАПЛЯНОВАНО:

24. VI - 8. VII. 1989 - Вишкіл новацьких впорядників на "Вовчій Тропі".

4 - 8. VII. 1989 - Злет новацтва з нагоди 65-ліття УПН на "Вовчій Тропі".

СКОРОМОВКА

В домі Димин дим.
Ой ходім туди, ходім
Рятувати Димин дім.

У ВОСКРЕСНИЙ ДЕНЬ.

Ти зміг нести вінок, що терням ранив скрамі,
І бути зміг сильним в юрбі зрадливих лиця,
Хоч кров з отвертих ран текла вогнями грані,
Хоч мязи рук і ніг не були з твердих криця.

Ти гордим бути зміг, опльований і скутай,
І не просив життя Ти у катів своїх,
І серед лютих мук у болно незбагнутах,
Ти віряв в третій день, що стати мав Твоїм!

І ми хотіли б теж нести вінки тернові
І на Голгофту йти під звук гримючих пісак,
Хоч місця на землі забракло нашій крові,
О, Христе, ми як Ти, на третій ждемо день!

Вогдан Ніжанківський

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Претерпівий за нас Страсти,
Ісусе Христе,
Сину Божий, помилуй нас.

Христос Воскрес із мертвих,
Смертю смерть подолав,
І тим, що в гробах життя дарував

Хрест:
Найбільш знавий християнський знак.
Хрест пригадує нам про смерть і
воскресення Ісуса.

/"Календар для Дітей"/

ВЕСНА

Щороку ліс міняє темні шати,
Щороку сонце відновляє путь,
Щоб золото блискуче розілляти
І в синє плесо серце окунуть.

Я знаю, сорокшостий раз вокресне
Спявила аись, і степ, і далина,
Але щороку я стрічаю весну,
Немов це перша у житті весна.

Надіюсь, вірю і чекаю: може,
Вже цього року збудеться воно,
Що стільки років надить і тривоже
І в смак моїх співає, як вино.

І що, коли в потузі непоборній
Повстане день, протрубить нам ясу,
І ранок несподівано розгорне
Ніколи ще неявлену красу!

ВЕСНА.

Юрій Клен

Та це ж весна,
Во тане сніг. —
Дивись: струмок
Згорн побіг.
Шумить вода,
Ламасе все.
Весна іде,
Тепло несе.
Шумить, гуде
Веселий гай
І гомонить:
„Вставай, вставай”.

Розтане сніг,
Зима мине,
Земля кругом
Цвісти почне.
Дітей малює
Веселий рій
Помчить із хат
На луг мерщій.
Радіє все,
Співає все:
Весна іде
Тепло несе!

О. Олесь.

ПОДАЙТЕ ВІСТОНЬКУ...

Подайте вістоньку через усі препони,
Чи в Великодну ніч у нас дзвонили дзвони,
Чи усміхалися і очі і уста,
Чи вірили в воскреслого Христа, —
Подайте вістоньку через усі препони.

Подайте вістоньку, — чи ще не всі в могилі
Мої брати і сестри милі,
Чи ще розірваний наш стяг
Живе в поранених серцях, —
Подайте вістоньку, чи ще не всі в могилі.

Олександр Олесь

Хресту Твоєму
поклоняємось, Владико,
і Святе Воскресення Твоє славимо!

Плащаниця:

Довге полотно на якому є Ікона тіла Ісуса Христа. Ми кладемо Плащаницю у гріб перед іконостасом у Велику П'ятницю.

*Христос
Воскрес!*

Б'є сонечко в віконечко,
вістить: Христос Воскрес!
І жайворонки зо всіх сторін
лящать: Христос Воскрес!
Цвіт в пахошах на radoшах
цвіте: Христос Воскрес!
І дзвонить дзвін, мов навздогін
гуде: Христос Воскрес!

Н.Н.

ТРАВЕНЬ

– Бджілко, бджілко, ти куди?
– На луки та у сади
Медовиті й запашні.
Мною Квітень – першоцвіт
Передав тобі привіт.

П. Сингаївський

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос Воскрес!
Христос Воскрес!
Співає радісно земляця.
Вже білий сніг на полі щез,
А з серця лине до небес:
Христос Воскрес!
Христос Воскрес!
Христос Воскрес!

І лине пісня люба, мила,
Сповнилось чудо із чудес
І правда злобу побідила
І з серця лине до небес:
Христос Воскрес!

Колись і вам в малі віконця
Застукає воскресний день
І ви за блиском волі-сонця,
Наповнені вогнем пісень,
Полинете до перемог,
Воскрес наш Бог!

Мамо, в нас сьогодні свято:
Безліч квітів і пісень!
Для всіх нас, для Тебе й тата
Нині свято – Мамин день!

Н. Мудрик-Мриц

Т.К.

ПИСАНКА

Писанку писала
Під Великдень Настя,
Добирала гожі взори
Всім рідним на щастя.

Бабуні „церковці”,
Між ними куточки,
У куточках для дідуня
„Дубові листочки”.

Матусі — „косиці”,
„Смерічки” для тата.
Тітці — „зорі”, а для дядька
„Княгиня” чубата.

Ніна Мудрик-Мриц

ПИСАНКА

Як я уродилосьь, було я біленьке —
Тепер, подивітесь! — я красне-
рябеньке:
Мені змалювала Оксанка сорочку
У жовті, червоні і чорні пасочки.

Лежу на столі коло круглої паски,
Моргаю до сиру, сміюсь до ковбаски
До хрину, до масла, до бабки сміюся
Бо вже не яйце, тільки писанка звуся!

Р. Завадович

Вознесення:

Ісус вертається до Святого Отця, та обіцяє зіслати Святого Духа. Наша Церква святкує Вознесення в сороковий день після Великодня.

Михайло Маморський

ЗЕЛЕНІ СВЯТА

Зелені Свята — зелень, квіти,
Пташиний спів, веселий сміх —
Несуть квітки до церкви діти,
Перед престіл складають їх.

Благослови, ласкавий Боже,
Пахуче зілля це — і дай,
Щоб обновивсь, зацвів, мов рожа,
І звеселів наш Рідний Край!

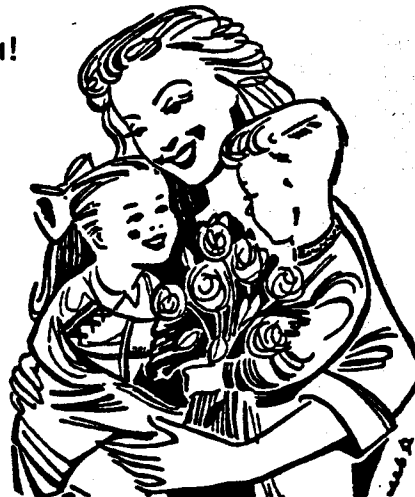
А за борців його завзятих,
Героїв бою і тюрми,
В день поминок, в Зелені Свята
Від нас молитву Ти прийми!

ПРИВІТ МАМІ У ДЕНЬ ЇЇ СВЯТА

Подивися, Мамо!
Ми прийшли з квітками!
Синє небо травня
Розцвіло над нами!

Подивися, Нене!
Усміхнись до мене!
Вся земля вдягнула
Зіллячко зелене!

Подивись, Матусю!
Як я притулюся,
Бо на цілий світ найкраща
В мене є Матуся!

Ми прийшли бажати,
Втіхи з нас діждати,
Хай благословляє
З неба Божа Мати!

Сестричка Леся

/ "Веселка" /

МОЯ МАМА

Снилось мені ясне сонце,
Що в хаті світило, —
А то рідна матусенька
Всміхнулась так мило.

Приснився мені легкий вітрик,
Що пестив колосся,
А то мені моя мама
Гладяла волосся.

Снилась мені ягідочка,
Як мід солоденька,
А то мене цілувала
Мама дорогенька.

Снилися мені ангели,
Що в рай мене несли, —
А то мене мамині ручки
До серця притисли.

Маріяка Підгірянка

ОДБИВСЯ Я

Одбився я від серця Твого й дому,
Де юність розцвіла румянолиця —
І полонила дні мої в'язниця,
Мої дороги — в далеч невідому.

Не раз я туту вгвкую й утому,
Та спогадом горить і сном все сниться:
Далекий дім і затишна світлиця
І Ти й Твої казки мені малому.

Казала Ти, що не прокляття в бою
Лягти від куль, коб тільки, як родився,
Злиденно у неволі не вмирав ти.

І я пішов, розстався із Тобого,
Од серця Твого й рідних меж одбився —
І слухаю Твої, Мамо, правди.

Вогдан Кравців

Ориця БУРАК

Навчила мати

Народу вірою і правдою служити
навчала мати ще малим дитям.

О, як нелегко їй було нас вчити!
У кожному із нас — мета її життя.

При зустрічі я чую серця стукіт,
вона мене цілує у чоло,
немов співає з нього біль і муку
і перевіря, чи фальші не було.

Я ще Вітчизну можу так назвати,
що серцем чує пульс мого життя.
Вітчизна — наша друга рідна мати,
а кожен з нас для неї — мов дитя.

Вона також пригорне, приголубить,
тебе добру і розуму навчить,
вона про тебе в горі не забуде.

Тож як їй, рідній, вірно не служити!

Дві матері в своєму серці маю,
для них обох — вінок моїх пісень,
бо їм обом завдячую життям я.
Тож хай для них сіяє сонцем день!

Микола Сингаївський

МАТИ

Стрепенулась від сонця галузка в саду,
кликче матір із хати пташина сім'я.
Я шодняни до вас на розмову іду,
мамо рідна, життя і надія моя.

Вже веснянка дзвенить
на пташиним крилі,
мов проміння земне, будить
першу траву.

Бачу вас, моя мамо, в розквіті землі,
посквілу, як пісню,

як легенда — жмву.

Заклопотану бачу з весни до весни,
а турботи ж про нас —

невгамовник, малих,

Ой, літали ж сини, ой, співали сини,
та лишчилися пісні недоспівані їх.

Це з матусених рук сходить сонце моє,
щоб ясніше дорога у світ пролягла.
Мов з-під серця у неї джерелечко б'є,
щоб напиться я світла, снаги і тепла.

Де б не був я —

допомою не раз повернусь,
і замріяній клен зашумить у дворі.

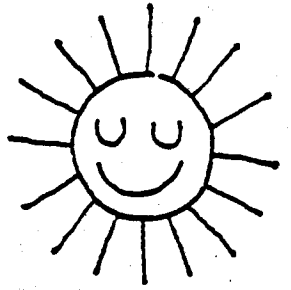
Де б не був —

матерям до землі поклонюсь,
найрідніші у світі для нас матері.

ОРДЯЧА   ВЗВАГА

3 Афоризмів Братчика Дуся:

Ніколи не відкладай до завтра того, що можеш зробити позавтра.

- Що ж ти, Дусю, тепер робиш?
- Збираю внески.
- Ов, то тебе певно всюди, де приходиш, трохи не люблять?
- Противно! Все кажуть: прийдіть другим разом.

ЯК ГУСАК

ЛИСА

ПЕРЕХИТРИВ

Якось лис перестрів гусака.

– Ну, гусаче, – сказав лис, – зараз я тебе з'їм!
Гусак з переляку геть побілів. А тоді оговтався та й каже:

– Бачу, й справді мені край. Тож дозволь перед смертю хоч затанцювати.

Лис ніколи не чув, щоб гуси мали хист до танцю, і з цікавістю дозволив.

Заходився гусак танцювати. Він перевальці підстрибував, витягав шию, махав крильми.

А тоді – фуррр ..... у небо.

Лис від подиву аж очі витріщив. Він сидів і чекав, що гусак вернеться. Але того аж хап ухопив.

Ну й опшукався ж я! – дорікнув собі лис. – Тепер нізащо не дозволю нікому танцювати до обіду, а тільки вже як наймся всмак.

ПОРАДИ МУДРОЇ СОРОКИ

Листи для Мудрої Сороки слати на адресу Редакції /див.: II стор. обкладинки/ з допискою: "Для Сороки".

ДОРОГА СОРОКО!

Наші сестрички кажуть, що цьогорічне гасло: "І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь" не надається, бо ж канадське - для нас своє, а не чуже. Непевний

ДОРОГИЙ НЕПЕВНИЙ!

Добрих речей можна вчитися від різних чужинців - навіть готентотів, пам'ятаючи, одначе, щоб любити своє, котре для нас може бути канадське, німецьке і т.д., але й для всіх нас українське.

Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Які сережки найкраще підходять до пластового однострою?

Марічка

ДОРОГА МАРІЧКО!

Якщо вже конче мусиш мати ковтки, то лише дуже маленькі. Біжутерія при однострою дуже непрактична, зокрема в таборі (може загубитися) та в терені (зачіпається за кущі, блискіт страшить усі живі сотворіння). Найкраще обмежитися до недорогого годинника та ев. одного перстінчика.

Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Чи то правда, що в Україні відновився Пласт?
Мирон

ДОРОГИЙ МИРОНЕ!

Доходять вістки, що молодь в Україні зацікавлена працювати й жити на пластових засадах. Ми радіємо, що пластова ідея в Україні - вічно жива.

Сорока

З М І С Т

ВІД РЕДАКЦІЇ.....	1
ДОКУМЕНТИ НАШИХ ДНІВ	
Черговий Лист Орлиного Круга.....	2
Зі Звіту ГПБулавних 1984 - 1988.....	3
Резолюції й Рекомендації Виховної Комісії УПН.....	4
МУДРІСТЬ СІРИХ ОРЛІВ	
Роля Пісні в Житті нашого Народу - Іван Боднарук...5	
Пісня - пл. сен. Оксана Тарнавська.....	6
Плян Комендантки Табору Новачок - С. О.: Надя Кулинич і Ніна Вересюк...8	
ЩО РОЗКАЖЕМО НОВАЦТВУ?	
Острозькі Первопечатники - Володимир Барагура...10	
Перші Писанки.....	12
Що Андрій і Таня Довідалися про Святкування Великодня у Львові.....	13
МАЙСТРУЄМО	
Качка й Каченята з Овальних Камінчиків.....	15
Качка (з паперу).....	16
Акваріум (в повітрі).....	17
ДІТИ СПІВАЮТЬ	
Мово Рідна.....	18
На Весні.....	18
Мати Доню Колихала.....	18
Вже Літо!.....	19
Ой Перепеличка.....	19
На Зеленому Горбочку.....	19
Вийди, Сонечко.....	19
Де ж Ти, Кицю, Ходила?.....	20
Безконечна.....	20
Занадився Журавель.....	20
Щебетала Пташечка.....	20
Ой у Полі Могила.....	20
НОВАЦЬКИЙ ТАНОК	
Гаївка (Жук).....	21
Великодня Пісня.....	21
ІГРОВИЙ КУТОК	
Бракуючі Голосні.....	22
Колібри.....	22
Лапання Тіней.....	23
Кидати Приказки.....	23
Столиці.....	23
Славні Люди.....	24
20 Запитів.....	24
Заборонені Слова.....	24

ЗМІСТ (продовження):

САМОДІЯЛЬНА ГРА: Пробудження Весни - Сестр. С. Гойдиш	25
ІЗ ПРИРОДНИЧОГО ЗАПИСНИКА: Засць.....	32
РОЗГАДАЙТЕ?.....	33
ПРИКАЗКИ.....	34
І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ, Й СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ	
Великдень - проф. Михайло Грушевський.....	35
На скільки Добре Ми Говоримо по Українському?.....	36
Вірші.....	37
ВІСТІ З КАНАДИ.....	38
ВІСТІ ЗІ З. С. А.....	40
ЦІКАВЕ ЗВІДУСЬ... ..	42
ОРЛЯЧА РОЗВАГА.....	47
ПОРАДИ МУДРОЇ СОРОКИ.....	48

ВИДАВНИЦТВО "ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ" ПОРУЧАЄ:

Випуски "Бібліотеки В. О. Р. (точний список - гляди в попередньому числі "Вогню Орлиної Ради") - по ціні 3.00 дол. за випуск.
Попередні числа журналу "В. О. Р." - по 2.50 дол. за кожне поодиноке і 5.00 дол. за кожне подвійне число.
Теодосій Самотулка: ОТРОК. Ціна 3.00 дол.
Листівка-портрет: ІВАН КЛІЩ. Ціна 0.50 дол.
ПРАВИЛЬНИК УПН. Ціна 3.00 дол.

ЗАМОВЛЯТИ: Denys Bednarsky
                                      35 Marsac Pl.
                                      Newark, NJ 07106
                                      U. S. A.

ФУНДАТОРИ "ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ":

Сіра Орлиця Стаха Гойдиш	3-ий Курінь УПС "Лісові Чорти"
Головна Пластова Булава	Пластова Станиця Чікаґо
2-ий Курінь УПС "Ті, що Греблі Рвуть"	Пл. сен. В. і Д. Гойдиші
Крайова Пластова Старшина З. С. А.	Загін "Червона Калина"
Ватага Бурлаків	Пластова Станиця Нью-Йорк
10-ий Курінь УПС "Чорноморці"	Крайова Пл. Старшина Канада
Великий Пл. Курінь "Хмельниченки"	

ХТО ЧЕРГОВИЙ?